

**EVENIMENT NAȚIONAL : adunările
generale ale primarilor**

APELUL REVISTEI NOASTRE

ADRESAT ADUNĂRILOR GENERALE ALE ASOCIAȚIEI COMUNELOR ȘI ASOCIAȚIEI ORĂSELOR DIN ROMÂNIA

Spre a vă mulțumi concret pentru încrederea pe care ne-ați acordat-o și pentru colaborarea cu tot mai multe dintre filialele și primăriile dumneavoastră, venim cu o propunere de dezbateră, de a cărei rezonanță suntem siguri în baza a ceea ce am realizat împreună până acum. Iar acestea nu sunt puține. Iată doar câteva exemple din anii trecuți :

- Am dezbătut împreună problema așezămintelor culturale și a BAZEI MATERIALE A CULTURII LA SATE ȘI ÎN ORAȘELE MICI și am făcut propuneri legislative în temeiul cărora s-au luat măsurile pentru susținerea acestei baze.

- Am dezbătut, de asemenea, într-o Consfătură Națională a Intelectualilor de la Sate problema BUNULUI COMUN care aparține cetățenilor României și a folosirii lui pentru a ușura facturile unor servicii pentru populație și a unor venituri în plus pentru producătorii agricoli, făcând propuneri legislative care, iată, devin valabile și astăzi, în cazul ciudatelor concesiuni petroliere din Marea Neagră și a recente dezbateri privind ingineriile financiare prin care crește pretul facturării gazelor pentru consumul populației, dezbateră pe care o reluăm chiar în acest număr.

- Am dat cu consecvență diploma de onoare și medalia noastră unor primari cu merite culturale și iată că acum, chiar în această Adunare, venim să amplificăm un asemenea stimulent.

- Am lansat, cu sprijinul hotărârilor multor Consilii locale comunale și orășenești propunerea SĂRBĂTORII NAȚIONALE A LIMBII ROMÂNE care astăzi se află pe parcursul ei legislativ, ca propunere înșușită de Biroul Permanent al Senatului României.

Încurajați de aceste măsuri înfăptuite prin colaborarea noastră, am înmănat fiecăruia dintre participanții la Adunarea Generală a Asociației Comunelor din România numărul anterior din revista « Albina românească » pe ultima pagină a căruia este argumentată pe larg propunerea pe care v-o facem tocmai ca o măsură - una dintre măsuri ce ne stă nouă în putință - pentru prevenirea pe cât posibil a efectelor crizei la populația satelor care, și așa, trăiește într-o perioadă de mare dezavantajare a ei și a posibilităților ei de trai.

Procedăm și cu acest număr la fel, așezându-l în mapa fiecărui participant la Adunarea Generală a Asociației Orașelor din România, tocmai pentru a relua dezbateră noastră privind BUNUL COMUN AL CETĂȚENILOR ROMÂNIEI și a gospodăririi lui în folosul cetățenilor țării care sunt BENEFICIARII DE DREPT A BUNURILOR NATURALE PE CARE LE POSEDĂM.

Dorim ca, dezbătând mai departe aceste probleme în condițiile sociale pe care le prefigurează starea economică a țării în contextul crizei mondiale, să ajungem la soluții care să ușureze povara facturilor unor servicii publice pentru populație, tocmai prin restituirea către cetățean a beneficiilor pe care el trebuie să le aibă de pe urma a ceea ce este bun comun din bogățiile țării și a ceea ce este drept al său din bunurile pe care le produce. Pe această cale se pot găsi multe soluții de îndulcire a crizei și de favorizare a populației, a cetățeanului care nu se face vinovat de nici unul dintre motivele recesiunii.

Pe lângă măsurile guvernamentale, care nu depind de noi, există și unele care se pot lua pe plan local. Noi am lansat mai multe apeluri în acest sens, căutând soluții simple și firești pentru viața oamenilor care speră în mai bine și, ca un mic exemplu, doar, afirmăm aici răspicat că nu mai trebuie să suportăm sechele ceaușiste de genul aducerii pâinii de la oraș pentru populația satelor sau a favorizării unor producții industriale energofage în defavoarea consumului casnic al familiilor. Pentru că exact aceste familii care constituie populația țării sunt proprietari de drept ai bunului comun de pe teritoriul României, singurii față de care Legea încă nu și-a pus problema restituirii drepturilor naturale pe care le au.

Pe de o parte, toate studiile recunosc faptul că

(continuare în pag.3)

Cel care a făcut acest desen denumindu-l vizionar: „Bucureșteanul la strand” este:

GENIALUL PUȚĂ

„În mână cu a sa chitară,
Pe stradă trecea Viorel
La braț cu a sa Mărioară,
Din gură cântându-i astfel:
Lubiireea cââând te priindeee...”

...pe urmă venea strofa cu „lubiireea cââând te lasăăă”, pe urmă unele și mai stupide, demne de topurile inverse ale celor mai incult-sentimentale kitsch-uri care, la vremea aceea, nu trăiau concurența unor stupidități și mai mari cum au scos la iveală manelele. Eram încă în epoca nemodernă a imitatoarelor Mariei Cuntan care scriau romane de genul „Am avut și eu odată/ Un iubit frumos și bun / Și-a plecat în țări străine / Și-a murit de glont de tun”...

cuplete lăutărești ca: „De la mine la Ploiești/ Nu e departe când iubesti” sau: „Foaie verde, anghinarea./ Eu sunt Mita taxatoarea” și, cel mult produse ale industrializării și moralei socialiste precum: „Ridică Tanțo picioru / Ca să-ți vad televizorul” ... deplângerea melodiilor cu specific țigănesc având și ea amprenta afirmării de clasă care despărțea familiile făcându-i pe tovarășii promovați în funcții să se-ncurce cu dame mai evoluate decât pirandele lor care cântau: „Pogoară Doamne pă pământ / Să vezi Stalin ce-a făcut!/ ...C-a făcut din cai cărnați / Si din țigani dipotați. / Că i-a-mbrăcat în paltoane / Si i-a trimis la raioane, / C-au rămas țigăncili / Să-și usuce poftilii” ...

Corneliu LEU
(continuare în pag.7)

LIMBA ROMÂNĂ ȘI ISTORIA EI

ARTICOLE-PROGRAM ALE REVISTELOR PAȘOPTISTE ȘI RENAȘTEREA NAȚIONALĂ ÎN PRINCIPATELE VALAHILOR

În epoca simbiozei clasicism-romantismului pașoptist-unionist valah și a deschiderilor spre realism, 1821 – 1877 (cf. TDelr, 153), presa a înregistrat o dezvoltare impresionantă.

În București, Ion Heliade Rădulescu a redactat / editat – încă din anul 1829 – gazeta politică, administrativă, culturală și literară, «Curierul românesc» (între 8 aprilie 1829 și 19 aprilie 1849, reapărând în 1859, în câteva numere, cu titlul «Curierul român» – cf. HDic, 101 sq.).

«Curier de ambe sexe», redactată / editată tot de I. H. Rădulescu, între anii 1837 și 1847, a fost o veritabilă revistă bucureșteană de cultură / literatură.

La Iași, între 1 iunie 1829 și 29 decembrie 1849, Gh. Asachi a redactat / editat gazeta politică și literară, «Albina românească» (apărea de două ori pe săptămână; din 9 ianuarie 1850, în locul «Albinei românești» a fost editată «Gazeta de Moldavia»; și în locul acesteia, din 27 noiembrie 1858 și până în 5 octombrie 1859, a fost tipărită gazeta «Patria»).

Ca supliment al ziarului / gazetei din Iași, a apărut – din 14 martie 1837 și până la 1 septembrie 1838 – revista literară «Alăuta românească» (după modelul «Curierului de ambe sexe» – cf. HDic, 31).

Din cauza severei cenzuri de Viena a Imperiului Habsburgic, Ardealul intră mai târziu cu un deceniu în marele circuit al presei de limbă valahă / dacoromână. În Brașov, de la 21 martie 1838, sub redacția lui G. Barițiu, a văzut lumina tiparului «Gazeta de Transilvania»

Prof. dr. Ion PACHIA-TATOMIRESCU
(continuare în pag.2)

MULT E DULCE ȘI FRUMOASĂ LIMBA CE-O VORBIM

Spunea poetul român sau în traducere liberă germană după filosoful Heidegger: *Die Sprache ist mein Vaterland/Limba este patria mea.*

Acum 6-7 ani, o știre senzatională din domeniul istoriei și culturii umane făcea înconjurul mass-mediei internaționale – din păcate cu excepția Germaniei: Tăblițele de la Tărtăria, Jud. Alba/România, au devenit celebre în toată lumea, fiind cele mai vechi documente scrise ale omenirii. Cu nu mai puțin de 2-3.000 de ani înaintea celor cunoscute până la acea dată în limba sanscrită, în Asia, cu circa 2.500 de ani î.C.!

Acestea au fost descoperite, deja, în anul 1961 de arheologul Nicolae Vlăssă, însă autoritățile de atunci și problemele acute politice de altă natură au amânat impactul valoric al revizuirii istoriei scrierii omului.

Presa italiană, *Corriere della Serra*, de exemplu, a omagiat această importantă descoperire cu o pagină întreagă în martie 2001, renumiți arheologi, filologi și istorici italieni, francezi, austrieci, englezi sau americani au scris despre acest eveniment, unii aducând în discuție, din nou, originea limbii române actuale.

Dar, după cum sublinia o concluzie uimitoare a cercetătorilor acestor prime documente scrise de mâna omului: spre deosebire de cele din sanscrită, ce sunt dovada unei activități administrative a societății, scrierea de la Tărtăria avea clar funcție de legătura cu Divinitatea, cu un Mare Spirit.

Ce origini are limba română? Oficial școala tradițională și mass-media conservativă mai susțin și acum, că exprimarea locuitorilor României s-a format prin impunerea limbii latine de către împăratul roman Traian, după cucerirea Daciei lui Decebal.

Eugen COJOCARU
vicepreședinte al Asociației scriitorilor de limba română din Germania
(continuare în pag.4)

ARTICOLE-PROGRAM ALE REVISTELOR PAȘOPTISTE ȘI RENAȘTEREA NAȚIONALĂ ÎN PRINCIPATELE VALAHILOR

(continuare din pag.1)

Revista «Dacia literară» a apărut la Iași, sub redacția lui Mihail Kogălniceanu, în numai trei numere („fascicule”), din 19 martie 1840 și până la 23 august din același an, când a fost supusă unei cumplite cenzuri.

Deși cauza suprimării «Daciei literare» se află în efortul conjugat dinspre capitalele celor trei imperii, Istanbul, Viena și Moscova, de a tăia orice elan unionist al Valahilor (Dacomânilor) și de a face totul spre a nu se trezi conștiința națională a Valahimii / Dacoromânimii, „potrivit izvoarelor epocii”, se crede că s-ar fi datorat:

1. stăruinței «consulului rusesc din cauza publicării poeziei lui Gr. Alexandrescu, *Anul 1840.*» (KSb, 19);

2. utilizării proverbului «Peștele de la cap se împute», în articolul D. A. Demidoff în *Banat, Valahia și Moldova*, proverbul „supărând capul Moldovei” de atunci, domnitorul Mihail Sturza (cf. HDic, 107);

3. «laudelor aduse de M. Kogălniceanu domniei lui Alexandru cel Bun, în articolul *Descriere istorică a tabloului ce înfățișează pre Alexandru cel Bun, primind coroana de la ambasadorii împăratului Ioan Paleolog.*»

În anul 1859, «a doua ediție» a «Daciei literare» a văzut lumina tiparului.

Sub semnătura lui Mihail Kogălniceanu, chiar în primul număr al revistei «Dacia literară», este publicat programul, un veritabil manifest estetic / cultural; articolul-program poartă titlul «Introducere».

Principiile pentru care militează «Dacia literară», principii culturale / literare valabile și astăzi pentru Națiunea Valahă, dacă nu dorește cumva să dispară prin vitrege / vitregitoare «istorii» (ceea ce este sortit, firește, popoarelor foarte vechi, lipsite de capacitatea de a se adapta „timpurilor noi”), impresionează receptorul „de peste veacuri”.

I) «Dacia literară», prin articolul-program, datând din «30 ghenarie 1840», recomandă scriitorilor din Principatele Valahe să valorifice în creațiile lor tezaurul mitosofic / folcloric dacoromânesc, pitorescul obiceiurilor noastre autohtone. Dezideratul estetic romantic pașoptist, susținut chiar din primul număr al «Daciei literare», prin rubrica de «scene pitorești din obiceiurile poporului» (*supra*), este formulat foarte clar: «...frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre sunt destul de pitorești și poetice, pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris...».

În acest spirit romantic, Vasile Alecsandri, «rege al poeziei» din „epoca pașoptistă”, publică în 1852 «Poezii populare. Balade – Cântice bătrânești», partea I; partea a II-a a văzut lumina tiparului în 1853; în «Poezii populare...», a fost tipărită pentru prima dată în volum, capodopera folclorului Valah, «Miorița» / «Pe-o Gură de Rai»; primul volum original al lui Vasile Alecsandri, «Doine și lăcrimioare», tipărit la Paris, în 1853, reflectă admirabil «însușirea» acestui punct din programul estetic-romantic al «Daciei literare». A. Russo, respectând acest spirit pașoptist, dar căutând să atragă și atenția asupra fenomenului valahic / românesc în „supercivilizatul” spațiu al francofoniei, scrie în limba franceză «Cântarea României» / «Chanson de la Roumanie» (tradusă în românește de Nicolae Bălcescu – cf. CILR, 191), ori «Piatra Teiului...» / «La Pierre du Tilleul, légende montagnarde, fragment d'un voyage dans la haute Moldavie en 1839», «Piscul Corbului» / «Le Rocher du Corbeau» etc.

II) «Dacia literară» – pentru a se realiza creații de mare / vibrantă autenticitate, de valoare națională – îndeamnă scriitorii să se inspire din istoria Valahilor plină de dramatism, istorie tot atât de importantă ca și istoria popoarelor Europei Occidentale. Mihail Kogălniceanu subliniază că «istoria noastră are destule fapte eroice, frumoasele noastre țări sunt destul de mari [...], pentru ca să putem găsi și la noi subiecturi de scris, fără să avem pentru aceasta trebuință să ne împrumutăm de la alte nații.»

După cum se vede și din aceste prime două puncte din «Introducere», Mihail Kogălniceanu abordează teoria specificului național al literaturii, promovează o literatură originală valahă, orientând creatorii – poeții, prozatorii, dramaturgii – spre istoria neamului, spre tezaurul folcloric-literar, spre mitosofia dacoromânească, spre bogatul relief natural / social al Daciei. Vectorizarea literaturii în istoria națională, în folclorul literar Valahic, în adâncă mitosofie autohtonă, are deopotrivă motivație estetică și implicită educație a duhului național, reînflorind sfera conștiinței naționale dacoromânești, deoarece, mai ales în acel istoric timp «literatura avea trebuință de unire, iar nu de dezbinare». Dorința fundamentală a redactorilor de la «Dacia literară», după cum se afirmă în program, era ca Valahii (Dacoromâni) «să aibă o literatură și o limbă comună pentru toți». Literatura / limba – „rampă de lansare” a valorilor spirituale, a tradițiilor, a istoriei Valahilor – oferea argumentele luptei de emancipare națională / socială. Astfel, literatura dacoromânească legitimează revendicările naționale. Principiile articolului-program au dobândit „autoritate și credit” prin valoarea estetică-literară a materialelor publicate în paginile «Daciei literare». Prima rubrică a revistei era destinată «compunerilor originale»; în rubrica secundă, erau reproduse remarcabilele „contribuții” relevante de celelalte publicații românești ale vremii; a treia rubrică din «Dacia literară» era destinată „criticii operelor literar-artistice și cultural-stiințifice”; ultima rubrică se numea «Telegraful Daciei», rubrică în care se rezuma / aprecia tot ceea ce se publica în celelalte reviste / ziare din Principatele Române. Tot spre a ilustra direcția pașoptistă a creațiilor originale (după cum s-a remarcat din conținutul rubricilor – *supra*) au fost publicate: «O alergare de cai» de C. Negruzzi, «Buchetiera de la Florența» de V. Alecsandri, poemul «Anul 1840» de Grigore Alexandrescu, studiul «Cântece populare a(le) Moldaviei» de C. Negruzzi, eseul «Nou chip de a face curte» de M. Kogălniceanu. Acest principiu este reluat peste ani, în articolul-program publicat în jurnalul *Steaua Dunării* din

1 octombrie 1855: «[...] socotim că ne trebuie o literatură originală, nobilă, națională, însușită de a ne forma mintea și inima, o literatură de care să ne putem fâli și înaintea străinilor. Aceasta nu ne va da-o niciodată pacotila de versuri fără poezie, de romane traduse și de tratate anabatistolimbicte a celor mai mulți din scriitorii noștri de astăzi !»

III) «Dacia literară» combate traducerile proaste, fără noimă, făcute după opere lipsite de valoare estetică, deoarece astfel de «traducții însă nu fac o literatură», ucid Duhul Național.

IV) Se dovedește imperioasă „corola de stiluri” din toate Principatele Valahe. Totodată Mihail Kogălniceanu dorește ca «Dacia literară» să devină o «oglină-corolă», corolă de stiluri beletristice, „un dacoromânesc repertoriu general”: «Așadar foaia noastră va fi un repertoriu general a(l) literaturii românești, în carele, ca într-o oglindă, se vor vede(a) scriitorii moldoveni, munteni, ardeleni, bănățeni, bucovineni, fieștecare cu ideile sale, cu limba sa, cu chipul său» .

V) Încă din această epocă, se resimte necesitatea veritabilei deontologii literare. Mihail Kogălniceanu formulează un principiu de critică literară, valabil și astăzi: «**Critica noastră va fi nepărtinitoare; cartea o vom critica, iar nu persoana...**» . Acest principiu afirmă voința celor de la «Dacia literară» de a promova veridicele valori estetice. Pentru prima dată în istoria criticii noastre literare, se ridică problema «moralității» celui care are menirea să releve adevărate valori, să îndepărteze nonvalorile, să demaște impostura literară etc. În articolul program al «Daciei literare» se reflectă și o preocupare măiestrit-pedagogică a redacției pentru **instituirea «concordiei scriitoricești»**. De aceea M. Kogălniceanu afirmă limpede: «Cât pentru ceea ce se atinge de datoriile redacției, noi ne vom sili ca moralul să fie pururea pentru noi o tablă de legi și scandalul o urâciune izgonită. Critica noastră va fi nepărtinitoare [...]. Vrajmași a(i) arbitrarului, nu vom fi arbitrari în judecățile noastre literare. Iubitori ai păcii, nu vom priimi nici în foaia noastră discuții, ce ar pute(a) să se schimbe în vrajbe» .

VI) Esențială este „unitatea culturală” a Dacoromânimii, deschizând cale sigură re-Unirii Principatelor Valahe între hotarele strămoșești ale Daciei lui Regalian. Revista **luptă pentru realizarea unității național-culturale** – mai întâi – prin deschiderea coloanelor «Daciei literare» tuturor condeierilor din Principatele Valahe (sau „Țările Românești” – *supra*). Peste câțiva ani, M. Kogălniceanu reia principiul în articolul-program al revistei *Propășirea* (din 2 ianuarie 1844: «Această parte a *Propășirii* va fi menită [...] mișcării literare din Moldavia, Valahia și Transilvania») și în articolul-program din *Steaua Dunării* («Ca jurnal literar, *Steaua Dunării* chiar din început se pune alături cu opiniile și tendințele *României Literare*. În deplin acord cu popularul nostru poet și redactorul ei, credem că literatura românească trebuie să se adape la izvoarele naționalității...»)

Însuși numele revistei, «Dacia literară», trimite la idealul pașoptist de unitate a Valahilor / Dacoromânilor nord-dunăreni aidoma unității strămoșilor daci din vremea lui Burebista, Decebal, Regalian.

«Dacia literară», manifestare eclatantă în plan sincron, adică al epocii, dar și în plan diacronic, evidențiază o înaltă intelectualitate și o aleasă sensibilitate, simbolizând multimilenar-valahica unitate etnică, lingvistică, teritorială, nord-dunăreană și sud-dunăreană, unitate la care face referință încă din 1837, și prin titlul lucrării tipărite în Berlin, *Histoire de la Valachie, de la Moldavie et des Valaques transdanubiens / Istoria Valahiei (=Munteniei), Moldovei și a Valahilor de peste Dunăre* (bineînțeles, și la alți pașoptiști, îndeosebi în opera lui Nicolae Bălcescu, se relevă întregul nostru etnic, lingvistic, teritorial, ca urmași ai celui mai mare / vechi popor din Europa, poporul Pelasgo-thraco-dacilor / Valahilor, atât cu emisfera nord-dunăreană cât și cu emisfera sud-dunăreană). **Promovând numele de Dacia Literară**, titlu ce trimite la străvechea unitate strămoșească, revista își „afirmă” și obiectivul realizării independenței Daciei / Dacoromâniei Nord-Dunărene (cu „țările de râuri / munți”: Moldova / Moldavia, Ardeal / Terra Aruteliensis, Maramureș / Maramarisia, Crișana / Crisiana, Banat / Banatua, Oltenia / Alutunia, Valahia-Munteniei / România, Basarabia / Bessarabia – „stepa / pustia Geto-Dacilor-Besi”), aflată între roțile dințate ale celor trei mari imperii din acel timp – Imperiul Otoman / Turc, Imperiul Habsburgic, Imperiul Rus / Țarist.

Puțin mai târziu, ideea re-Unirii este reluată imperios-politic în «Dorințele Partidei Naționale...», din august 1848: «Pe lângă toate aceste radicale instituții, singurele care ne pot regenera Patria, apoi Partida Națională mai propune una, cunună tuturor, cheia bolței fără care s-ar prăbuși tot edificiul național; aceasta este **unirea Moldovii cu Țara Românească**, pe temeiul punților de mai sus, și care se vor putea modifica de către Constituanta Adunare Obștească a ambelor țeri unite; o **unire** dorită de veacuri de toți Românii cei mai însemnați a(i) amânduror Principatelor, o **unire** pre care după spiritul timpurilor, ca armele în mână au vroit să o săvârșescă Ștefan cel Mare și Mihai Viteazul, carele și ajunsese a se întitula: **Cu mila lui Dumnezeu domn Țerii Românești, a(l) Moldovii și a(l) Ardealului**. Prejudețele veacului și intrigile străinilor până acum au stăvilat această unire. Astăzi însă împregiurările ne sunt mai favorabile...»

În articolul-program al jurnalului politic, literar și comercial, *Steaua Dunării*, ideea **re-Unirii între hotarele vechii Daciei** este reluată / reafirmată și mai răspicat: «**Unirea Principatelor a fost visul de aur, țelul isprăvilor marilor bărbați ai României**, a(l) lui Iancu Huniad, ca și a(l) lui Ștefan cel Mare, ca și a(l) lui Mihai Viteazul, a(l) lui Vasile vodă, ca și a(l) lui Matei Basarab. [...] Unirea Principatelor este, dar, dorința vie și logică a [...] majorității Românilor. *Steaua Dunării este jurnalul Unirei*. Prin aceasta ea nu urmează unei utopii; ea apără numai interesul vital al patriei. Unirea Principatelor este singurul mod în stare de a consolida Naționalitatea Românilor, de a le da demnitate, putere și mijloace pentru a împlini misia lor pe pământ ce de către Cel de Sus li s-a dat spre moștenire. [...] Unirea Moldaviei și a Valahiei singură va depărta conflictele viitoare pe țărmurile Dunării și ale Mării Negre, singură va consolida pacea în Orient.»

VII) Cultivarea limbii valahe ca limbă națională / literară, ca „română-standard”, este un alt obiectiv ce se evidențiază în articolul-program al «Daciei literare». Pentru că programul revistei militează și pentru o **„... limbă comună...»**. Mai nuanțat, principiul este reluat în articolul-program al jurnalului politic, literar și comercial, *Steaua Dunării*; aici, în *Steaua Dunării*, M. Kogălniceanu militează și pentru introducerea alfabetului latin: «[...] căci critica s-a făcut neapărată mai ales în timpul de față, când limba românească este răstignită pe fel de fel de cruci, stropită prin fel de fel de sisteme, întunecată prin fel de fel de ortografii, unele mai absurde decât altele. Suntem pentru dezvoltarea limbii; aceasta este o convicție a juneții noastre; cu optsprezece ani mai înainte am scris despre regularea și purificarea ei. Încă la 1837, fiind pe băncile Universității din Berlin, am fost pentru introducerea literelor latine; și astăzi, dacă am ști că s-ar ceti cu ele *Steaua Dunării* și s-ar înțelege mai mult – lucru neapărat mai ales pentru un jurnal popular – de îndată am și adopta aceste litere, care fiind ale vechilor noștri strămoși, curând sau târziu vor fi și ale noastre.»

Notabilă tribună ideologică și estetică, *Dacia Literară* pune în epocă bazele unei veridice direcții naționale, teoretizează / concretizează critica obiectivă, spiritul revoluționar-pașoptist al paginilor sale marcând benefic evoluția culturii noastre dintre 30 ian. 1840 și 1 Decembrie 1918.

Desigur, **Mihail Kogălniceanu** rămâne unul dintre cei mai importanți strategii culturali și oameni politici români din secolul al XIX-lea, prim-veritabil arhitect al unei Europe cu deschideri dinspre iluminism spre modernism, participant activ la revoluțiile burghezo-democratice din 1848, care s-au desfășurat în Principatele Valahe ale Daciei Nord-Dunărene (Moldova, Muntenia / Țara Românească, Transilvania / Ardeal, Bucovina, Basarabia etc.), „militant de aur” în procesul re-Unirii parțiale a Principatelor Valahe – Moldova și Muntenia – de la 24 Ianuarie 1859, în *Statul României*, evident, între hotarele *Daciei lui Burebista, ori Decebal, sau Regalian*, dar și „bumerang de diamant” al independenței României, al Războiului de Independență din 1877. Cele douăzeci și patru de carate ale neasemuitei sale conștiințe naționale se reliefează în energizante irizări de geniu pe mai tot secolul al XIX-lea al Principatelor Valahe, ori, mai exact spus, de pe întregul și, totodată, cel mai incandescent segment temporal al Europei aflate sub cea mai bună „Steaua Dunării”, **steaua-Kogălniceanu** dintre anii 1837 și 1878 / 1891.

Albina românească

publicație a

MIȘCĂRII PENTRU PROGRESUL SATULUI ROMÂNESC - FUNDATIA EPISCOPUL

GRIGORIE LEU

realizată în colaborare cu

ASOCIATIA COMUNELOR DIN ROMÂNIA

editor: CASA DE EDITURĂ ȘI PRODUCȚIE AUDIO-VIDEO-FILM „REALITATEA”.

Înregistrată la Registrul Comerțului

J40/5587/1991

Cod fiscal: R33954;

cont la Banc Post - Sucursala Moșilor

nr: RO11BPOS70202964ROL01

Cod Publicații Poștă 19086

ISSN 1583-2546

REDAȚIA:

Nicolae Dragoș și Emil Drăghici - senior editori; Dragoș Sarchizian - secretar general de redacție; Gheorghe Manea, Sergiu Târa, Alexandru Dumitriu, Simona Constantinescu, Antoaneta Matei

Director marketing și publicitate - **Tudor Leu**. Tehnoredactare computerizată - **Veronica Ionescu**. Adresa: Redacția și Administrația: bd. Dacia nr. 126, sector 2, București 020064.

Telefon/fax: 021 6105659

E-mail: albina@vipnet.ro;

Internet: **www.cartesiarte.ro**

Abonamente: 24 lei anual, 12 lei - 6 luni, 6 lei - 3 luni.

prețul unui exemplar - 2 lei

Abonamente de sprijin: 100 lei anual.

Tipărit la Tipografia CERA

Punem în dezbaterea primarilor localităților țării:

PROBLEME ACTUALE ALE BUNULUI COMUN CA PROPRIETATE A TUTUROR CETĂȚENILOR ROMÂNIEI ȘI UNELE DIRECȚII DE DEZVOLTARE A PRODUCȚIEI ALIMENTARE

**APELUL REVISTEI NOASTRE
ADRESAT ADUNĂRILOR GENERALE
ALE ASOCIAȚIEI COMUNELOR ȘI
ASOCIAȚIEI ORĂSELOR DIN ROMÂNIA**

BUGETUL CETĂȚEANULUI ȘI ABUZURILE FACTURĂRILOR MONOPOLISTE – SEMNALARE PRIVIND UNELE DIRECȚII DE BLOCARE A PIEȚII LIBERE ȘI OFERTEI CONCURRENTIALE – APEL PENTRU ÎNGRĂDIREA ORICĂREI ÎNCERCĂRI DE AGRESARE MONOPOLISTĂ A DREPTULUI DE OPȚIUNE PE O PIAȚĂ LIBERĂ

(continuare din pag.1)

producția internă asigură două treimi din necesarul materiei prime pentru carburanți și gaze, iar cetățenii țării, cei care ar trebui să beneficieze în primul rând pentru consumul lor personal, sunt obligați să-și plătească facturile de consum la preturi internaționale, echivalente cu cele din import. Pe de altă parte, specialiștii apreciază că agricultura României poate asigura alimente pentru o populație de trei ori mai mare decât cea a țării noastre, în vreme ce România importă astăzi aproape 80% din ceea ce se consumă alimentar.

Trebuie să fim conștienți că, în condiții de criză, nu nepăsarea demagogică față de ea ne salvează, nu ascunderea efectelor ei, ci orice popor și comunitate înțeleaptă caută să-și folosească toate resursele, dând atenție și valorificându-le chiar și pe cele mai mici care, din păcate, au fost neglijate aducând și pierderi în PIB și suprataxare a cheltuielilor curente ale populației. Să nu uităm că efectele crizei mondiale vin, de cele mai multe ori, odată cu importul care aduce rezultatele nefavorabile din țările afectate și să ne fie clar faptul că, nevoiți fiind să luăm credite din străinătate, acestea pot produce din nou efecte de criză asupra economiei noastre.

Bunul comun românesc trebuie gospodărit mai bine, resursele naturale fiind folosite în slujba cetățenilor și nu a afacerilor străine. Satul românesc trebuie ajutat și stimulat ca să asigure, așa cum poate, mult peste nevoia alimentară internă. Mica gospodărie românească este încă o sursă de alimente, ca și de alte produse gospodărești mult apreciate în comerțul turistic. Mica gospodărie a familiei țaranului român poate deveni o mare sursă prin numărul ei imens cu care acoperă satele. Iar valorificarea ei așa cum trebuie, de către unii membri ai familiei care astăzi o neglijează, poate deveni și una dintre soluțiile față de șomajul pe care-l aduce criza. În același timp, completarea unor asemenea venituri cu reducerea de cheltuieli provenită din punerea în drepturi a cetățeanului care, pe lângă proprietatea individuală, trebuie să beneficieze și de proprietatea indiviză a bunului comun - acesta constituindu-se din punct de vedere democratic drept avantaj economic al tuturor cetățenilor unei zone, unei comunități sau unei țări - poate deveni o măsură eficientă de salvare parțială a populației de la efectele crizei.

Nu venim aici să afirmăm că depinde totul de Dumnezeu. Dar dacă Dumnezeu, primarii comunelor și orașelor din România, nu vă veți ocupa de pornirea pe plan local a unor asemenea acțiuni de stimulare prin facilități create familiilor din satele și orașele dumneavoastră, prin ferirea oamenilor de anumite taxe și tarife nejustificate cu care unii cred că rezolvă criza dar, de fapt, o adâncesc pe spinarea celor mai dezavantajați dintre români, prin încurajarea lor de a-și valorifica tot potențialul - atunci, fiți siguri că altcineva în țara asta, fie că nu are cum s-o facă, fie că nu știe sau nu vrea s-o facă !

Tot așa cum numărul trecut al revistei noastre a publicat propuneri concrete adresate primarilor din localitățile țării, următoarele pagini vin cu noi argumente și cu propunerea de noi soluții care să fie dezbătute cât mai larg, tocmai pentru a se ajunge la o aplicare a lor eficientă și la o legiferare a lor în folosul celor care trebuie să beneficieze de bunul comun al țării lor, tocmai ca să poată să-l și sporească.

Vă supunem atenției aceste pagini.

REVENIND LA DEZBATEREA NOASTRA PRIVIND: BUNUL COMUN ȘI BINELE COMUN

Adică, mai pe larg: BUNUL COMUN APARTINĂTOR TUTUROR CETĂȚENILOR ȚĂRII ÎN FOLOSUL BINELUI COMUN AL TUTUROR CETĂȚENILOR ȚĂRII, temă pe care o repunem în discuție tocmai acum, în contextul marilor dezvoltări (zicem „mari” spre a nu le spune „neconvenabile” sau „rușinoase” sau chiar „dureroase” dacă ne gândim la suferințele populației cu facturările exagerate la electricitate), așadar marile dezvoltări privind firma „Hidroelectrica”, produsele ei care, de fapt, nu sunt ale ei ci revin ca proprietate întregii populații, după cum vom demonstra. Și, mai ales afacerile necurate cu energia electrică, implicând penal toți intermediarii și beneficiarii care au fost intens mediatizați în ultima vreme.

Așa că nu abordăm o problemă total necunoscută, ci ne adresăm unui cititor, mai mult sau mai puțin, în

cunoștință de cauză. Pentru că, prin dezvoltările presei din ultima vreme, opinia publică românească a aflat, sau s-a edificat mai bine în legătură cu marea diferență de prețuri a energiei electrice în funcție de modul cum aceasta este produsă: prin mijloace hidrotehnice, prin centrale pe cărbune sau prin cele nucleare.

Si, fiind pentru prima oară când au devenit transparente aceste prețuri de producție (pe care cineva le bagă într-o oală comună doar ca să iasă mai mari și să aducă profituri necuvenite unor grupuri de interese demne de toată atenția organismelor anticorupție), toată țara a aflat diferența enormă de costuri dintre energia electrică produsă de hidrocentrale și cea aprodusă prin alte mijloace. Cât de ieftin este kilovatul obținut prin efortul apelor și cât de scump apare el în facturile care amărăsc viața cetățeanului !...

Considerând dreptul cetățeanului la opțiunea liberă față de prețurile oricărui produs, o condiție esențială a economiei de piață care se constituie ca bază materială a oricărei democrații, subliniind faptul că întreaga legislație a statului de drept condamnă acțiunile monopoliste și că orice mentalitate democratică le consideră pe acestea drept încercări mascate de continuare a unor forme de administrație publică totalitaristă, Fundația noastră propune participanților la cea de a șaptea ediție a Consfătuirii naționale a Intelectualilor de la Sate care se va desfășura în prima decadă a lunii noiembrie 2006, să ia în dezbatere această temă și să inventarieze toate formele și firmele de societăți comerciale din economia contemporană a țării care atentează la elementarul drept cetățenesc de a dispune fiecare persoană, așa cum vrea, de propriul ei buget. Acestea, din lipsă de concurență, ajung să domine de unele singure mijloacele de furnizare sau prestare dintr-un anumit domeniu al necesităților populației și practică prețuri de monopol decizând tarife și redactând contracte de abonament în mod unilateral, cetățeanul-consumator fiind obligat să le accepte ca atare.

Sugerând doar câteva direcții dintre serviciile publice sau prestațiile de furnizare de produse elementare necesare, cum ar fi cele din domeniul aprovizionării cu apă, energie electrică, gaze naturale, termoficare și alte domenii care nu permit decât procedeele abonării la un singur furnizor, sau din domeniul căilor ferate și al altor mijloace de transport ori de prestări de servicii care permit doar taxarea prin decizia unilaterală a furnizorului, ca și din alte domenii în care furnizori de produse sau prestatori de servicii își împart teritorial piața pentru a aplica prețuri unice pe care le convin ei între ei în defavoarea consumatorilor, anunțăm de pe acum această dezbatere tocmai pentru a-i preveni pe participanți, a-i îndemna să strângă, de pe planul lor local, cât mai multe asemenea exemple și a-i ruga să se gândească la măsuri de administrație publică locală și la propuneri legislative pe care această ediție a Consfătuirii noastre Naționale să le propună.

În acest sens, Fundația Episcopul Grigorie Leu – Mișcare Pentru Progresul Satului Românesc, în colaborare cu Asociația Comunelor din România, cu care organizează împreună anunțata Consfătuire, roagă ca toate filialele lor să ia în discuție această temă, să strângă, întru susținerea ei, cât mai multe exemple de tarife care nu permit cetățeanului dreptul la alegere și opțiune liberă și să definească toate domeniile economice în care aceste practici monopoliste continuă să existe fie direct, fie mascat, prin modalități de cartelare a unor societăți comerciale. În același timp, membrii filialelor și sucursalelor sunt rugați să pregătească exemple de măsuri luate de administrațiile locale pentru prevenirea unor asemenea lezări a bugetelor cetățenilor, pentru ca ele să poată fi popularizate și extinse și, concomitent cu acestea, să vină cu propuneri de măsuri zonale sau naționale, propuneri de acțiuni ale unor organisme centrale și propuneri legislative pe care Consfătuirea Națională va urma să le promoveze.

Pentru buna pregătire a acestei dezbateri, organizatorii fac un călduros apel la Ministere, Organisme Guvernamentale, Instituții Centrale de Stat și ale Opiniei Publice să ia în considerație această propunere tematică pe care o facem, să colaboreze pentru o cât mai productivă moderare a ei și să participe la ea cu propriile lor idei și propuneri.

Același apel, lansat din dorința sinceră de cooperare pe această temă, este adresat tuturor redacțiilor de presă scrisă și audio-vizuală, însoțit de anunțul că suntem deschiși la orice formă de parteneriat media pe această temă, atât în pregătirea Consfătuirii cât și în timpul ei, ca și în alte manifestări pe care le va determina ulterior aceasta.

Pornind de la ideea că unul dintre cele mai importante aspecte ale democratismului vieții noastre contemporane și ale respectului interuman determinat de ea, poate fi preocuparea pentru dreptul fiecăruia asupra bugetul personal și grija solidară pe care ne-o purtăm reciproc în fața unor tentative de agresare a veniturilor materiale ale persoanei umane; că, în același timp, pluralismul și dreptul cetățeanului la opțiune trebuie să fie o trăsătură a tuturor domeniilor vieții materiale și spirituale; că, printr-un asemenea demers, se va putea spune un cuvânt hotărâtor în cele mai de bază aspecte ale unor probleme de interes general în societatea noastră, precizăm că:

Scopul acestui apel este promovarea democrației reale, al cărei prim pas trebuie să fie îngădirea oricărei încercări de agresare monopolistă a dreptului de opțiune pe o piață liberă.

Și, chiar dacă n-a descoperit toate dedesubturile murdare ale drumului acestor facturări de la prețul mic pe care ni-l dăruiesc apele lăsate de Dumnezeu pe pământul României - tocmai spre bunăstarea românilor - și până la spolierea noastră prin marele preț de monopol, pe care-l stabilesc întreprinderile monopoliste de distribuție într-un Stat de Drept care, prin definiție, ar trebui să fie dușmanul monopolurilor, tot a mai aflat câte ceva. A aflat, desigur, că toată această energie ieftină este dirijată către niște mari beneficiari cu capitaluri străine, care s-au îmbogățit nemaipomenit în numai câțiva ani printr-un asemenea procedeu favorizant practicant prin măsuri guvernamentale incorecte, în vreme ce facturile consumatorilor casnici, adică exact ale cetățenilor României, care ar trebui să beneficieze primii de ieftiniri, sunt din ce în ce mai mari fiind calculate nu numai în defavoarea lor, dar chiar prin jefuirea lor la prețurile cele mai mari cu putință.

Aici ajungm la ceea ce înseamnă *BUNUL COMUN* și la importanța pentru democrație a respectării cu sfințenie
(continuare în pag.4)

BUNUL COMUN ȘI BINELE COMUN

a principiului că *ORICE PRODUS AL BUNULUI COMUN ESTE MENIT SĂ PRODUCĂ BINELE COMUN UȘURÂND ȘI PERFECȚIONÂND TRAIUL CETĂȚENILOR CARE SUNT PROPRIETARI DE DREPT AI ACESTUIA.*

Or, în contextul în care, respectând legile democrației, retrocedările actuale ale unor mari proprietăți au fost posibile datorită faptului că proprietarii de drept au acționat și și-au cerut averile înapoi, este cu atât mai condamnabil faptul că **CEL MAI IMPORTANT DREPT DE PROPRIETATE DIN ȚARA ASTA - CEL AL CETĂȚENILOR EI ASUPRA BUNULUI COMUN - ÎNCĂ NU ESTE RESPECTAT**, cu toate că îndatorirea principală a *Statului de Drept* și a *Guvernării* care garantează *Gestiunea Publică* este de a asigura cetățenilor țării beneficiul binemeritat de pe urma *bunului comun* moștenit din moși-strămoși și, chiar mai mult decât atât, după cum spun Constituțiile multor țări civilizate „*dăruit de Dumnezeu tuturor celor născuți pe aceste locuri*”.

Pentru a fi concreți și expliciti prin cazul de față, restrângem (dar fără a abandona) aria discuției despre bunul comun și binele comun la ceea ce constituie BAZINUL HIDROGRAFIC AL ROMÂNIEI PRIVIT CA BUN NATURAL CARE SE DEFINIȘTE A FI UN BUN COMUN AL TUTUROR ROMÂNILOR.

Chiar dacă o luăm numai poetic, adică din punctul de vedere al spiritualității noastre de veche tradiție, amintindu-ne doar cântecele de dragoste, veselie și tânguire adresate Dunării, Oltului, Mureșului, Prutului, dacă ne gândim la poveștile Bistriței, Crișurilor, Siretului, Ialomiței, la baladele Jiului, Cernei, Târnavelor, Lotrului, Argeșului și tot ne dăm seama ce-nseamnă pentru sufletul nostru acest, științificește numit, „bazin hidrografic”.

Dar dacă abordăm lucrurile mai concret, ne vom aminti și de alte ape care, din punct de vedere toponimic scriu cu denumirea lor istoria acestor locuri, tot așa cum, prin malurile cursului lor au dăruit dintotdeauna drumuri și trecători locuitorilor acestei țări. Iar, dacă avansăm în pragmatica viețuirii noastre pe teritoriul de la Carpați, Dunăre și Marea Neagră, ne vom aminti de toate minunile tehnicilor tradiționale și istorice prin care s-a dezvoltat traiul nostru datorită cursului acestor ape: căile de comunicație, binecuvântarea umidității ogoarelor, piscicultura și păsărețul apelor, vântul din pădurile marginase, grădinaritul de pe maluri și zootehnia din lunci, ca și toate industriile populare de la mori, pive și gaterne până la șteampurile și sitele prin care se aduna prefirarea firelor de aur aduse din acealși adânc al pământului de unde vin și izvoarele.

Ei bine, dacă la suprafață, pe întinsul reliefului, oamenii și-au împărțit terenul în proprietăți personale, tot acest adânc de unde vin izvoarele și aurul galben și aurul negru și tot felul de alt aur care este bogăție obștească a acestui loc, constituie bunul comun al cetățenilor lui, hărăzit să aducă un grăunte de bunăstare în plus pentru casa și pentru viața fiecăruia. Ca și întregul bazin hidrografic despre care vorbim și care, de la dezvoltarea științelor hidrologice, hidromecanice, hidrometrice și, mai ales, hidrotehnice, ne-a mai adus un bun comun: acela al producției moderne de energie, de care fiecare

țară beneficiază altfel, după cum a dăruit-o Dumnezeu, iar cetățenii fiecărei țări își fac rost de energie prin tehnici diferite și la valori diferite, tot cum i-a dăruit Dumnezeu. Și, tocmai din acest motiv, problema energiei este astăzi o problemă esențială pentru lumea contemporană, politicile energetice sunt în atenția fiecărei guvernări și a forurilor internaționale, viitorul omenirii este anticipat în funcție de sursele de energie, iar diferențierile prezente de nivel de trai între diverse țări au printre componente și existența surselor de energie. De exemplu, cei de la tropice și ecuator fac economie de termoficare având energie solară, în vreme ce Olanda și Danemarca reduce prețurile prin energia eoliană. Texasul își datorează evoluția uimitoare extracției de petrol, iar toți cetățenii micului stat Kuveit au nivelul de trai asigurat prin bogăția petroliferă din subsol. Australia a devenit unul dintre continentele cele mai prospere prin folosirea bogățiilor naturale, iar Statele Unite și Canada oferă cetățenilor lor tehnicile cele mai avansate pentru ridicarea nivelului traiului zilnic, tocmai pentru că le oferă la prețuri foarte ieftine energia electrică în așa fel încât oricine o poate folosi la orice fără prea mari restricții financiare.

Cam așa ar trebui să stea lucrurile și cu consumurile de hidroenergie de la noi: **Fiind produsă prin bunul natural al apelor țării noastre, ea este bun comun al cetățenilor ei. Și trebuie legiferată ca atare, prețul ei mai mic decât al altor producții de energie electrică fiind pus în primul rând în folosul consumului casnic al cetățenilor și abia apoi folosit în scop comercial propriuzis.**

S-ar putea pune aici problema construcțiilor și amenajărilor hidrotehnice care au presupus un volum de muncă și de investiții bine cuantificat, dar răspunsul este tot în favoarea acestei argumentări. Pentru că, dacă ne gândim la istoria Bicazului, a Argeșului, a Lotrului, a Porților de Fier și chiar a centralei atomice de la Cernavoda, construite toate sub dictatura comunistă, fie chiar cu munca forțată a populației și, în ori ce caz cu prețul multor privațiuni din partea fiecărui cetățean supus lipsurilor economice, terorilor planificării dictatoriale, frigului, hranei proaste și întregului nivel de trai de minimă subzistență în folosul construcțiilor faraonice ale „iepcocii de aur”, atunci ne dăm seama că toate aceste edificii sunt tot un bun realizat în comun de cetățenii țării, cu sudoarea mai multor generații trăind sub opresiune. Fapt care, neîndoielnic, face din ele un bun comun prin care toți cetățenii generațiilor prezente și viitoare trebuie să beneficieze. Și ca drept material, al unui bun moștenit, dar și ca drept moral, pentru a răzbuna oprimarea înaintașilor, dirijarea forțată a muncii lor prin care s-au produs aceste bunuri, conform principiului: „*Dacă le-am produs în condițiile grele în care le-am produs, măcar să beneficiem acum de ele și nu să ni le fure alții de sub nas!*”

Așadar: **Cu un bazin hidrografic dăruit de Dumnezeu prin natura țării și cu amenajări hidrotehnice realizate prin efortul și sacrificiile părinților și bunicilor, toți cetățenii României au în proprietate indiviză hidroenergia produsă în țară, iar datorita STATULUI CA GARANT AL BUNULUI COMUN este să pună**

acest bun în folosul proprietarilor lui de drept.

Beneficiul de pe urma acestei proprietăți indivize se împarte în mod egal între proprietari spre BINELE COMUN, regăsindu-se, în cazul de față, în prețurile scăzute ale electricității pe care le merită cetățenii unei țări ce produce energie ieftină. Toate argumentele de ordin comercial care s-au vehiculat până acum fără nici un suport științific, social sau legislativ, pot fi luate în considerație de-abia după punerea în practică a unui asemenea deziderat.

Să nu uităm comentariile care se făceau chiar și sub apăsarea dictaturii lui Ceaușescu, atunci când, înnebunind din ce în ce mai mult, dictatorul începuse a-și manifesta pe față ura lui viscerală față de orice însemna tendință firească a omului de a trăi mai bine și de a se sacrifica mai puțin: Cerându-ne tuturor sacrificii pentru acoperirea „*datoriei externe*” pe care tot el o provocase (tocmai prin investițiile în construcțiile despre care am vorbit și care, prin aceasta, se dovedesc și mai temeinic a face parte din bunul nostru comun), dictatorul ajunsese la a ne stinge iluminatul pe străzi și a ne permite să folosim numai becuri mici, cu lumină chioară. Un calcul făcut atunci - pe care și-l poate aminti foarte bine oricine a trăit nefasta epocă, pentru că a circulat pe vremea aceea în mod public, în ciuda cenzurii - arăta clar că întregul consum casnic de electricitate din România avea cote mult mai mici decât consumurile de la (culmea: exact împincinatul de astăzi!) „*Alro-Slatina*”, sau de la cuptoarele electrice ale oțelăriilor. Becurile noastre casnice nenorocite, chiar dacă ar fi avut dublul waților permisi, tot n-ar fi consumat în întreaga țară cât consumau acele instalații energofage.

Ei bine: Aceea era nebunia unei guvernări dictatoriale manipulată de slugoi ai dictatorului. Întrebarea care se pune este: Ale cui slugi sunt cei de astăzi care, când avem posibilitatea să cumpărăm becuri de orice țarie dorim, ne împing spre lămpăa meschină prin prețurile mari pe care le facturează cetățeanului, în vreme ce energia cu preț ieftin ia drumul unei direcții corupte și penale?!

Am folosit termenul „penal”, ne știind deocamdată cum se vor termina anchetele cu tot ce s-a țesut în jurul afacerilor de la „*Hidroelectrica*”. Descoperirea acelor matrapazlăcuri va aduce argumente în plus. Deocamdată, o afirmăm cu toată responsabilitatea: Este un fapt penal, deoarece lună de lună, prin prețurile monopoliste impuse consumului casnic, se fură în mod organizat din dreptul fiecărui cetățean la partea sa din indiviza bunului comun.

Or, Statul modern, cu atribuțiile lui clare de Administrație Publică, a fost inventat, nu pentru a lua taxe de la cetățeni, cum cred unii, ci tocmai pentru a gestiona în folosul cetățenilor proprietatea în indiviziune a acestui bun comun.

Dar, asupra problemei generale a bunului comun vom reveni. Deocamdată ne rezumăm doar la acest aspect particular al lui: Hidroenergia și folosirea ei licită sau ilicită. Adică în folosul celor care îi sunt proprietarii de drept, sau a celor care o uzurpă?!

Este momentul ca, așa cum în mod particular s-a procedat la retrocedarea unor mari domenii private, să se facă dreptate și întregului populației țării, retrocedându-se acest bun comun pe care l-a moștenit și pe care și-l merită. ■

MULT E DULGE ȘI FRUMOASĂ LIMBA CE-O VORBIM

Încă din secolul 18, istorici și filologi francezi și germani au demonstrat cu facilitate falsitatea acestei teorii. Felix Colson a publicat lucrarea *Nationalité et généalogie des paysans moldo-valaques* - Paris, E.Dentu, libraire-éditeur, 1862, completându-și cercetările începute cu 25 de ani înainte, afirmă pertinent: Este cunoscut că românii au ocupat doar ca. 14% din teritoriul Daciei, și nu este normal, logic, nici nu e cunoscut vreun caz în istorie în care o putere să fi cucerit o mică parte din teritoriul unei populații, iar restul să fi adoptat de bună voie limba minorității ocupate. *Nu am citit în nici o istorie, că dacii ar fi fost conștienți de învingători să adopte limba latină* (traducere Valentina Ceaprazi), adaugă el.

La fel și celebrul istoric Jules Michelet, germanul Niebuhr și o lungă listă de cercetători renumiți, ce se întinde până în zilele noastre, cum ar fi italianul Marco Merlini sau Haral Harman din Belgia, au dovedit cu argumente istorice și filologice că limba tracilor - triburile dacice fiind cele mai puternice, reprezentând centrul lor - este pelasgia valahă, înrudită foarte mult cu pelasgia latină. Mult mai apropiate decât, astăzi, franceza și italiana.

Cum se explică, atunci, că dacii, toți tracii și urmașii lor actuali - românii - vorbeau în secolul 19, la data acestor studii, ea și astăzi, limba română într-un spațiu ce se întinde de la Marea Adriatică - ilirii tracii, singurii sub ocupație romană - în Câmpia Panonică, Nordul Transilvaniei și al României până spre Polonia, Moldova cu Basarabia ori în vaste zone și pe teritoriul actual al Ucrainei.

Răspunsul este cunoscut între specialiști: Nu a fost necesară o fantezistă preluare benevolă a latinei, pentru că și ei o vorbeau într-o variantă foarte asemănătoare. Prin originea lor comună sanscrită, neamuri indo-europene, româna este, printre idiomurile latine, cea care a păstrat cel mai mare tezaur

lingvistic vechi.

Dacii aveau, deja, o importantă istorie și cultură milenară și menționăm doar

exemplul influenței ei asupra mai celebrilor lor vecini sudici, elenii, ce au împrumutat de la aceștia nu mai puțin de jumătate din panteonul lor divin.

Așadar, încă de la început, pelasgia valahă, sau mai pe înțelesul așezătorilor nespecialiști, latina valahă a fost conservatoare și deschisă, în același timp, față de influențele la care era supusă, prin poziția ei benefică și damnată de plăcă turnantă între culturile și imperiile mediteraniene și asiatice, iar mai târziu occidentale, slavă și turco-asiatică.

Așa se explică evoluția ei și formarea unei limbi cu o bogăție unică de influențe multiple, ce au aluvionat permanent pe cultura română cu viiturile catalizatoare ale unui Nil lingvistic.

Specific unie limbii române este faptul că are de multe ori 4-5, chiar 7-8 sinonime pentru noțiunile latine, ce formează ca. 82% din vocabularul de bază. Gramatica și sintaxa sunt în proporție de aproape 100% latine.

În ordine istorică, s-au adăugat, astfel, influențele slave, cele germane, maghiare, turcești, grecești, continuând în epoca modernă cu cea franceză și anglo-americană. Deschiderea față de toate aceste aluvii culturale și lingvistice a fost posibilă încă din legănaul culturii și civilizației daice. Așa se explică de ce este atât de împământănit printre români, la ora actuală, ea până și în cel mai izolat sătuc din munți, orice copil, babă ori țaran ce se ocupă toată viața numai de cultivarea pământului și creșterea animalelor, să guste la maximum jocurile de cuvinte, subînțelesuri duble și chiar triple așeune în diferite variante ale cuvintelor: arhaisme, regionalisme, jargon, argou, barbarisme - cuvinte recent adaptate din alte limbi, dialecte, limba literară.

În concluzie, se poate afirma că limba română este o elasicitate în mișcare, în eboșa retortelor istoriei, spre deosebire de limbile occidentale, ce s-au

elasicizat și evasi-oprit pragmatic-restrictiv în dezvoltarea și permeabilitatea lor cu secole în urmă.

La români le cunosc toți, sunt folosite permanent cu mare plăcere, există chiar o dorință insatiosă de vechi și nou, în același timp, atât pe plan diacronic, în istorie, cât și sincronie, spațiul geografic larg al contemporaneității - din Australia până în Canada, din Finlanda până în Africa de Sud.

Trebuie, de asemenea, accentuat că nu există o limitare socială, așa cum e foarte vizibilă, de exemplu, și importantă în Germania, unde păturile mijlocii se disting vizibil prin limbaj de cele de jos, fiind, la rândul lor, departe de exprimarea celor sus-puși.

În mod contrar, în țara noastră o revista ca *Academia Cațavencu* e cunoscută și agrementată de toate categoriile sociale.

Tocmai aceste calități fac posibile traduceri con-geniale din orice altă limbă străină - se poate adapta la orice temă, epocă, zonă, clase sociale, fiind înțelesă de toți.

De aceea seriu eu în română, pentru că plăcerea și trăirea limbii vorbite trebuie să fie, în primul rând, ale autorului. Numai astfel mi-a reușit în noua Carte, *ISUS*, crearea unui limbaj special perfect adaptat, care, așa cum spune scriitorul Bujor Nedelcovici, nu este nici învechit, să nu fie înțeleasă de lectorul actual, dar nici modernizat, ce ar nega și falsifica epoca respectivă.

Unul dintre secrete este eliminarea, pe cât posibil, a influențelor mai noi, străine de epoca lui Isus: slavisme, turcisme, germanisme, maghiarisme, ca și limbajul modern francez și anglo-american. Și totuși, au rămas destule cuvinte vechi trace, adică din latina vlahă și sanscrită, despre care subliniasem la început: o limba din acea parte a Europei, ce a fost transpusă în scris pe la 5.500 î.C. spre a face legătura cu divinitatea.

Ecourile superlative atât din partea marelui public, cât și a criticilor, îmi dovedesc că este o reușită. ■

Valeriu MATEI

CĂMAȘA LUI GRIGORE VIERU

La balconul de unde Poetul privea cerul,
ca un drapel frânt într-o luptă nedreaptă,
cămașa lui sinilie prinsă de gerul
iernii cumplite, ca un ostaș fidel așteaptă

s-o îmbrace Poetul; dar el a plecat de-acasă
punându-și cămașa morții – grea povară
pentru inima lui rănită și arsă
de minciuna trufașă, de otrava barbară
aruncate asupra-ne de trișorii de farsă
ajunși la putere – urâciunea fără suflet, fără cuget,
spân roșcat, pardosit cu lozinci patriotarde,
cu privirea-mpăroșată și la fălci umflat și buget,
scribul slinos în slujba hidoaselor hoarde...

Ca o rază de soare în bezna fără sfârșit
Poetul venea să-ți aducă adevărul,
așchie de neam, divizat și nedreptățit,
copil orfan căruia i s-a furat viitorul.

Poetul înfrunta viscole și furtuni,
ploi cu piatră și surpări de pământ
să-ți aducă icoana adevăraților tăi străbuni,
să te înalțe din bezna prin crez și cuvânt.

Nu iarna l-a strivit, nu negura nopții –
hăul minciunii și-al urii inima i-a sfâșiat,
cuțitul lui Iuda pieptul lui firav l-a-njunghiat,
timpul sugrumat de mișei

l-a făcut să-mbrace cămașa tatălui mort la
răscrucile sortii,
cămașa însângerată a morții cu toate durerile ei...

La balconul Poetului razele soarelui pal și cernit
mângâie firul de viață rămas în cămașa de stele,
ca o pasăre a cerului ea se zbate și flutură-n
infini...

Spune-i, mamă îndurerată, lui Dumnezeu că Poetul
a murit,
Spune-i, maică Maria, lui Dumnezeu că versul lui
n-a murit !
Duminică, 18 ianuarie 2009

ALĂUTA ROMÂNEASCĂ

SUPPLEMENT LITERAR

ALBINEI ROMÂNEȘCI.

IASI. 15. IULIE 1838.

Cântecule de călătorie ale lui Eugen Dorcescu

17

demult demult când râul era râu
nu curs de apă putred și molâu
când fânul unduia până la brâu
când cerul era cer și norul nor
când verdele sclipea amețitor
când te-ntâlneai cu Domnul în pridvor
când te trezeai la ziuă cel dintâi
cu soarele zâmbind la căpătâi
cerându-ți să-i vorbești și să-l mângâi
când noaptea ațipind zăreai prin geam
cum cade luna-n ulmi din ram în ram
când te-nveleai în vis ca-ntr-un balsam
demult demult când drumul era drum
nu un infern de șanțuri și de fum
când drumul lin și alb și vălurit
curgea din infinit în infinit
când erau tați și mame și copii
nu simple acuplări ci căsnicii
când munții revărsau păduri și vii
când negura urca din văi tiptil
când te culca săgeata unui tril
demult demult pe când erai copil

23

mă-ntorc în timp cum fac adeseori
un timp cu zori înrouați cu flori
ce debordau de soare de culori
cu verzi copaci vibrând în râu în nori
cu drumuri lungi sub arșiți sub ninsori
pe drumuri pași în zări în cer cocori
și câte zile atâtea sărbători

*

mă-ntorc în timp cum fac adeseori
un timp cu ochi imenși întrebători

38

îmi vin în minte-acele clipe toate
de parcă le-am trăit abia mai ieri
treceau pe drum alaiuri sau tăceri

curgeau în albi râuri argintate
albaștri munți arome adieri
cărări pădurea punți improvizate
scoteam din cărți dulceți și mângâieri
scoteam din grai șirag de nestemate
nu ezitau strămoșii să-și arate
în noi cei mici duhovnice averi
acum ? dezmăț demență spolieri
elita-n zdrențe pegra în palate
ce viață-n duh ai mai putea să-i ceri
acestei omeniri ecervelate ?

*

îmi vin în minte-acele clipe toate
de parcă s-ar fi stins abia mai ieri

44

floarea florilor de-ai fi
tainic te-mpresoară
soarta florilor de-o zi
florilor de-o vară
ierburile-au năpădit
scară
trepte
ușă
floare cu parfum
mâhnit
floare de brândușă
lângă paltinii trufași
ancorați în stele
zâna
primilor mei pași
strânge
pietricele
pasărea uitării
grea
trece și tresare
floarea sângelui să-ți bea
floare
de-nserare

EUGEN DORCESCU, „ÎN PIAȚA CENTRALĂ”, o carte de raftul întâi

Eugen Dorcescu, (pseudonimul literar al lui Eugeniu Berca, doctor în filologie, cu teza Structura lingvistică a metaforei în poezia română modernă, Universitatea din Timișoara, 1975, prolific poet, critic, traducător, născut pe 18 martie, 1942, la Târgu-Jiu) este genul de scriitor care, atunci când își pune semnătura pe o carte, nu face rabat de la valoare, reușind să fixeze atenția cititorului asupra unui întreg arsenal de sensibilitate estetică. În Piața Centrală, Editura Marineasa, 2007, cartea în discuție, este mai mult decât o carte de poeme, este o atmosferă intelectuală, emoțională și grațioasă, care conturează un poet interesat să primenească limba română și poezia cu haină curată și frumoasă. La frontierele expresiei poetului freamătă o neliniște metafizică, un zbcium dar și o împăcare cu neantul, mijloacele de realizare poetică fiind la înălțimea unei inspirații profunde. Accentul cade pe invocația divină, ca un act liric întemeiat („Doamne,/ tălpile munților/sunt tălpile Tale./ Iată-mă, vin,/ pe o cărare/ de spini și pelin”), având ca destinatar pe Dumnezeu, „cu atributele Lui consacrate”, mărturisind astfel un sens religios asumat, dar și pe o invocație circumscrisă umanului, care, deși acoperă o plajă laică, nu-și pierde aura de sacralitate: „Nucul bătrân/ din adâncul/ grădinii/ îmbrăcat în/ mireasmă de/ fân/ și-n hlamida/ luminii”. Domnia sa, Eugen Dorcescu, „exclusiv poet, iremediabil poet”, scrie o poezie în care se simte fiorul metafizic generator de originalitate a expresiei și de siguranță

estetică. Imagini reușite, adaptate tonului, întruchiparea sintetic(ă)-estetică a sacralului și a umanului par a fi efectul unei grații divine ce are pentru autor sugerate haruri de întărire spirituală, de (i)luminare interioară, dar și de farmec poetic. De aceea axa lirismului, în coordonatele inconfundabile ale registrului său, mențin elementele specifice unei rostiri religioase: „Măinile Domnului,/ verzi, străvezii,/ mângâie-ntinderea plaiului./ Astfel încep,/ zi de zi,/ diminețile raiului”. Mesajul profund din vocea poetului (setea de cunoaștere, nevoia de recunoaștere salvatoare a Divinității, „aspirația” spre moarte, ca singură „soluție” de evadare din materie spre lumina adevărată) conduce spre filozofare, spre atitudini meditative, poetul devine avocatul celor mulți, invocă în numele lor, consimțind că Domnul nu-l poate trece cu vederea. Fantastice respirații lirice, poemele par tăcere care grăiește, nu rostirea care tace. Ele vin să reabiliteze un gen poetic care se singularizează prin forța esteticului. O anume grijă pentru gesticulația lirică, ermetism, justete și consecvență a opțiunilor poetice, aluzie livrescă, dar în amestec electiv - poetul are măsura puterii dar și a umilinței, pentru că se află în posesia coordonatelor care îi pot revela mai ușor virtuțile poetice. În lupta cu disoluția eului („Aici punem punct./ Eul, dezbărat de/ umilințele morții, dezbărat de/ lumeașca trufie./ se-ntoarce, nici viu, nici/ defunct./ la ceea ce a fost/ înainte să fie”), cu zădărniciile lumii, poetul dialoghează cu

Divinitatea, Îi cere dar Îi și laudă binefacerile („Duhul doar, numai el./ nu-și schimbă nici starea,/ nici mersul”), prin rostiri lirice de mare finețe. Invocația religioasă este mai degrabă o mărturisire, o lepădare de sine: „În acest univers de zefiri și/ petale/ în acest univers de astrale culori./ moartea însăși e-o floare/ risipită în flori”. Dar iată, poetul deschide o ușă spre latura umană, dureroasă: „Prin/ gangul întunecat, ne-ngrijit,/ decupat în/ amiaza de vară/ se scurg/ sub tavanul coclit./ câini leproși, strigăte./ câte-o boare amară”. Poetul rămâne până la capăt atent la mersul lumii, sensibil la încărcătura imaginilor de dincolo de suprafața existenței. „Încă viu”, „cu trupul de lut și privirea sărată”, ziua i se pare „o stâncă transparentă de sare” și „nimic mai adânc, mai cumplit decât propria-i ființă”, „la rădăcina celor ce-au fost înainte ca toate să fie”. Nimic de contestat, fantastice versuri ! O carte de raftul întâi, nu după spusele lui Virgil Nemoianu din prolog, ci pentru că eu, cititorul, consimt și îmi iau totodată bucuria de a premia, cu aserțiunile mele, îndrăzneala poetului timișorean (ce poartă cu har de ani buni pe umeri lumina) de a striga la portavoce în Piața Centrală a existenței că „aici, pe pământ nu avem parte de-o moarte ce-i viață, ci de o viață ce-i moarte”. Vocea poetului Eugen Dorcescu vine din adânc de lumină și aduce un suflu curat, un echilibru împăciuitor al ipostazelor de literatură, cult, armonie, cultură. Miza este totală, câștigul poetic evident.

Maria-Diana POPESCU

Cultura iraniană

Recent, la Editura SEDAN din Cluj-Napoca, a apărut lucrarea **„DE LA IMPERIUL ELAMIT LA REVOLUȚIA ISLAMICĂ. CINCI MILENII DE ISTORIE, ARTĂ ȘI CULTURĂ IRANIANĂ”**. Așa cum precizează prof. dr. Dan BRUDASCU, cel care a făcut selecția și traducerea textelor și a semnat **Prefața**, cartea este consacrată cunoașterii de către cititorii români de azi a istoriei străvechi și frământate, precum și a culturii și spiritualității iraniene, bogate și profunde, cu o incontestabilă contribuție la tezaurul civilizației universale. Dan BRUDASCU a selectat o serie de texte relevante, semnate de cercetători, istorici, arheologi, istorici de artă și cadre universitare, atât din Iran, cât și din alte țări ale lumii, mai ales din Olanda și Statele Unite ale Americii, precum și texte din alte surse sau propriile sale mărturii din perioada desfășurării, în urmă cu 30 de ani, a revoluției islamice.

Fiecare text este însoțit de un aparat științific amplu, care oferă celor interesați posibilitatea aprofundării diverselor domenii sau perioade istorice cuprinse în acest volum.

Dan Brudascu ne propune, de asemenea, pertinente note și observații, încercând să sublinieze similitudini, apropieri sau cooperări dintre popoarele noastre de-a lungul veacurilor.

Volumul, o premieră în oferta de lectură a editurilor românești în ultimii 50 de ani, este extrem de interesant. Dan BRUDASCU subliniază, pe bună dreptate, că: *„Din păcate, cititorului (român – n.n.) de azi îi lipsesc, de ani buni, lucrările care, cu onestitate, fără partis-pris-uri sau interese propagandistice conjuncturale, să prezinte date și informații de larg interes și de mare utilitate despre istoria și civilizația iraniană. Mai mult, mass media, fie ea scrisă sau audio vizuală, din România, ca și cea externă, acordă prea puțin spațiu aspectelor fundamentale ce țin de istoria și patrimoniul cultural-spiritual al poporului iranian, insistând de obicei pe diverse acțiuni, declarații, măsuri sau poziții de natură politică, militară, doctrinară sau diplomatică. Nu întotdeauna cu necesara și minima obiectivitate ce se cere”*.

Dan BRUDASCU ține să mai precizeze în **Prefața** cărții că: *„Ideea acestei cărți nu a fost motivată de nevoia de a explica sau justifica oricare din pozițiile liderilor de la Teheran. În realitate, pe noi nu ne-au și nu ne interesează. Este dreptul acestei țări de a avea comportamentul pe care îl dorește în context regional și internațional, atâta vreme cât nu prejudiciază interesele proprii, dar și pacea și stabilitatea în zonă și în întreaga lume”*.

Lucru extrem de interesant, lucrarea **„DE LA IMPERIUL ELAMIT LA REVOLUȚIA ISLAMICĂ”**, perioadă ce acoperă aproape cinci milenii de istorie, pe lângă prezentarea principalelor momente și evenimente istorice, regatele și imperiile ce s-au succedat, luptele, războaiele ce au avut loc etc., oferă cititorului român și abordări pertinente și obiective referitoare la arta – mai ales cea elamită și partă -, religiile populațiilor care au trăit pe teritoriul de azi al Iranului – politeismul antic, maniheismul, mazdakismul, mitraismul, creștinismul și creștinismul, dar și despre evoluția literaturii persane și iraniene.

Circa 50 de pagini din carte sunt consacrate perioadei cuprinse între anii 1921 și 1979, între care au domnit reprezentanții ultimei dinastii imperiale din istoria acestei țări – dinastia Pahlavi -, extrem de grăitoare și în ceea ce privește lupta poporului iranian de a lua în stăpânire resursele energetice și întreaga avuție națională, dorința sa de a scăpa de orice amestec străin și de a-și croi un nou destin. Sunt, astfel, oferite detalii puțin sau insuficient cunoscute cititorilor români privind naționalizarea petrolului, avaturile luptei lui Mosaddeq, revoluția albă a șahului Mohamad Reza Pahlavi, prăbușirea regimului imperial, revoluția islamică și tensiunile din viața politică și religioasă a Iranului în anii ce au urmat, dar și devastatorul război irakiano-iranian, cauzator al unor uriașe distrugerii și pierderi materiale, dar și a sute de mii de morți și răniți.

Lectura acestei cărți aruncă o altă lumină, nouă, pertinentă și obiectivă atât asupra acestei ultime perioade, cât și asupra altor momente majore din istoria poporului iranian. Cartea umple o parte din golul imens de informații cu caracter științific, nu propagandistic sau denigrator, privind această țară, trecutul și valorile ei culturale-spirituale, într-o perioadă de intensă și adesea excesiv de subiectivă mediatizare a unor declarații incendiare, politicianiste, exagerate sau lipsite de teme ale unora din actualii lideri de la Teheran.

Pentru a descoperi adevăratul Iran și locul pe care îl are această țară în istoria universală, în arta și cultura acestei lumi, lucrarea **„DE LA IMPERIUL ELAMIT LA REVOLUȚIA ISLAMICĂ. CINCI MILENII DE ISTORIE, ARTĂ ȘI CULTURĂ IRANIANĂ”** este un ghid esențial și onest.

VIORICA ENĂCHIUC A DESCOPERIT ALFABETUL DACIC

Codexul Rohonczi (grafii alternative: Codicele și Rohonczi sau Rohonc, în toate combinațiile) este un document controversat al cărui sistem de scriere este inedit și încă nedescifrat în mod convingător. Este numit după orașul Rohonc (Rohonc e grafia maghiară veche; pe germană Rehnitz, pe croată Rohunac), aflat astăzi în provincia Burgenland din estul Austriei.

Viorica MIHAI-ENĂCHIUC (n.1938) *Licență în arheologia Iași, cercetător pe șantiere arheologice. A cercetat scrierile vechi din neoliticul mijlociu și epoca dacică. Burse de studiu în Italia, pe probleme de arheologie, și în Danemarca, unde a studiat scrierea runică. Specializată în cercetarea istoriei culturale, limbii și istoriei sociale a românilor în „mileniul mut”. Cărți reprezentative: „Codexul Rohonczi” – studii literare, decodificare și*

traducere – lingvistică; „Scrieri literare în sec. XI și XII” – studii de istorie a literaturii române – etnologie; „Scrieri din epoca bronzului și până în sec. IV e.n. în Geto-Dacia” – studii de tracologie – istorie veche

O carte veche de 1.000 de ani, păstrată la Budapesta, răstoarnă toate teoriile istorice despre cultura strămoșilor noștri.

Dacii scriau de la dreapta la stânga, iar citirea se făcea de jos în sus.

De la daci nu au rămas izvoare scrise. Prea puține se știau despre locuitorii zonei carpato-dunărene, după retragerea romanilor. O carte veche de aproape 1.000 de ani, păstrată la Budapesta, răstoarnă teoriile istoricilor. Manuscrisul cuprinde primele documente scrise în această perioadă istorică. A fost scrisă cu caractere dacice, de la dreapta la stânga, și se citește de jos în sus. Vorbește despre despre vlahi și regalul lor. Mulți au încercat să descifreze Codexul Rohonczi, dar n-au putut. Arheologul Viorica Enachiuc a tradus, în premieră, filele misteriosului manuscris.

Dăruită de un grof

În 1982, Viorica Enachiuc a aflat dintr-o revistă publicată în Ungaria de existența în arhivele Academiei Ungare a Codexului Rohonczi. Se spunea că e redactat într-o limbă necunoscută. A făcut rost de o copie. Timp de 20 de ani, a muncit ca să-i descifreze tainele. Manuscrisul se afla în Arhivele Academiei de Științe a Republicii Ungaria. E o carte legată în piele. A fost păstrată în localitatea Rohonczi până în anul 1907. Groful Bathyany Gusytav a dăruit-o Academiei de Științe a Ungariei, în 1838. Nu se știe prin câte mâini a trecut de-a lungul secolelor.

„Scriere secretă”

După Al Doilea Război Mondial, doctorul Vajda Joysef, preot misionar, îi scria cercetătorului Otto Gyurk, în legatura cu Codexul: *„Se găsește în Arhivele Academiei de Științe a Ungariei o carte rară, Codexul Rohonczi. Acest Codex este scris cu o scriere secretă, pe care nimeni n-a reușit s-o descifreze până acum. Și eu am încercat”*.

„Literele sunt asemănătoare scrierii grecești. M-am gândit că seamănă și cu literele feniciene, apoi am încercat pe baza vechii scrieri ungurești, dar n-a mers. Toate încercările le-am aruncat în foc”. După ce a studiat Codexul, cercetătorul Otto Gyurk a publicat, în 1970, o parte din observațiile sale într-un articol, în care a încercat să identifice acele semne din manuscris care ar putea semnifica cifre.

Alfabet dacic cu 150 de caractere

Viorica Enachiuc a descoperit că textele Codexului au fost redactate în secolele XI și XII, într-o limbă latină vulgară (daco-romana), cu caractere moștenite de la daci. „Sunt semne care au aparținut alfabetului dacic, ce cuprindea aproximativ 150 de caractere, cu legăturile respective. Textele din Rohonczi au fost redactate în latina vulgară, dar într-un alfabet dacic, în care dominante sunt străvechile semne utilizate de indo-europeni în epoca bronzului”, spune aceasta.

Solii și cântece ale vlahilor

Codexul are 448 de pagini, fiecare cu circa 9-14 șiruri. În text sunt intercalate miniaturi cu scene laice și religioase. E scris cu cerneală violetă. Cuprinde o culegere de discursuri, solii, cântece și rugăciuni, care include 86 de miniaturi. Consemnează înființarea statului centralizat blak (vlah), sub conducerea domnitorului Vlad, între anii 1064 și 1101. „Sunt informații despre organizarea administrativă și militară a țării ce se numea Dacia. Avea hotarele de la Tisa la Nistru și mare, de la Dunăre spre nord până la izvoarele Nistrului. Mitropolia blakilor avea sediul la Ticina - cetatea din insula Pacuiul lui Soare”, a descoperit Viorica Enachiuc.

„Jurământul tinerilor blaki”

Codexul conține și versurile unui cântec de luptă, numit „Jurământul tinerilor blaki”, care a fost tradus în felul următor:

„O viață, tăciunele Șarpelui, puternic veghetor,

Înșelator, să nu primești a te uni

Cu prorocirile Șarpelui, anuale, pentru că lovit

Vei fi

Cântecul cetății aud îndelung

Mergeți voi, jurați pe caciulă, pe puternica caciulă!

Să juri cu maturitate și cu convingere!

Să fii ție putere vie, trăiesc, în luptă să fii!

Alesul jurământ prețuiește șoimul tău, mergi cu jurământ puternic!”

Sinteza după articole din internet de George ROCA

O nouă carte la editura bucureșteană „AGERPRESS”

Destoinicii și sufletiștii profesori Mihai Geleletu și Marian Teodorescu au izbutit, în sfârșit, după câteva tentative eșuate, să-și publice deosebita lucrare documentară, **„101 muzee și case memoriale”**. Care au fost motivele amânării până în această vară? Ni le împărtășesc chiar autorii, într-un scurt preambul. *„La început a fost un proiect, inițiat de o editură, pe care l-am acceptat. Manuscrisul a fost depus în termenul stabilit, cu mulți ani în urmă, dar cartea n-a apărut din lipsă de fonduri. Alte edituri ne-au refuzat manuscrisul din aceleași motive. (...)”* Dar, cum se spune, mai bine mai târziu decât niciodată. Monografia caselor memoriale, cu un *Cuvânt înainte* aparținând fostului președinte al Academiei Române, Eugen Simion, cuprinde personalități de seamă din literatură, din muzică, din pictură sau din sculptură. La sugestia inspirată a reputatului critic Eugen Simion, cei doi dedicați dascăli, susținuți de președintele Uniunii Scriitorilor din Republica Moldova, academicianul și ilustrul eminescolog Mihai Cimpoi, și de Valeriu Nazar, directorul Muzeului Literaturii Române din Chișinău, au inclus și valori basarabene reprezentative în cercetările lor, extinzând astfel printr-o necesară addenda harta culturii românești. E

suficientă enumerația localităților Ipotesti, Silistea Nouă, fostă Gumesti, Lancrăm, Mircești, Hobîța, Tg.Neamț-Humulești, Liveni, Ciucea, Mălini, Leordeni sau Petrița lui I.D. Sîrbu pentru a reliefa temeinicia și exigenta autorilor. Demersul laudabil al domnilor Geleletu și Teodorescu mai înseamnă și o concluzie colosală, dătătoare de speranță: marii înaintași, care au slujit cu devoțiune și patriotism nobila cauză a spiritualității naționale, sunt cinstiți de contemporani. Atât timp cât există aceste case memoriale, cultura română nu poate fi în primejdie. Deoarece e evident faptul că numai respectându-ne predecesorii se poate merge în direcția cea bună.

„ACASĂ”. cu evlavie și speranță

Presa culturală românească s-a îmbogățit cu un nou titlu, foarte prețios: este vorba despre eleganta și serioasa publicație „ACASĂ”, periodic trimestrial editat de Fundația Națională „Satul românesc”, condusă de poetul Alexandru Brad. Apariția acestei frumoase reviste a fost sprijinită încă de la bun început de Consiliul Județean Alba, al cărui președinte este Ion Dumitrel. De foarte curând, a văzut lumina tiparului cel de-al patrulea număr „ACASĂ”, acoperind intervalul octombrie-noiembrie-decembrie.

O publicație aparte, solemnă, înfăptuită, cu devotament și dăruire, de un colegiu editorial strălucit, preocupat în primul rând de miza națională, colegiu de elită, care îi reunește pe Eugen Simion, Viorel Mărginean, Horia Bădescu, Ion Brad, Lucia Mureșan, Ștefan Dinică, Georgeta Filliti, Răzvan Voneu, Petru Poantă, Ioan Săleudean, Mircea Popa, Petru Sechel sau Mircea Tomuș. O publicație globală a spiritualității naționale, reunind în paginile sale acea intelectualitate contemporană verticală, durabilă, fidelă principiilor unui românism echilibrat, dar esențial, și ale unui conservatorism la fel de echilibrat și de esențial.

Astfel, din sumarul celui mai recent număr, sub genericul „Idealul Unității Naționale”, reținem articolele: „În slujba românismului”, de Cristiana Crăciun, „Ardealul este inima României geografice”, de Nicolae Titulescu și „În America pentru cauza românească”, de Ioan Opriș. Rubrica „Părinți spirituali” este consacrată lui Simion Bărnuțiu, evocat de Petre Pandrea și Ion Buzași.

Cu prilejul aniversării de 75 de ani, pictorul Viorel Mărgineanu și arta sa splendidă sunt amply reliefate de Nichita Stănescu, Dan Hăulică, Ion Brad și Răzvan Teodorescu, în cadrul rubricii „Maeștri ai penelului”.

Secțiunea de proză le este repartizată în acest număr marelui scriitor contemporan Dumitru Popescu, prezent cu un fragment semnificativ din romanul său „Atelierul de vară”, în curs de apariție, și doamnei Maria Cordoneanu, care publică reușita schiță „Povestea unei case de lemn”.

„Un act anti-național” se intitulează reflecțiile pertinente ale lui Răzvan Voneu referitoare la interdicerea Bisericii Române Unite cu Roma din anul 1948.

Remarcăm totodată, cu mare plăcere, „Textele antologiei” ale maestrului Fănuș Neagu despre „Povestea vicii și cântecul vinului”. O lectură emoționantă prilejuiește traducerea lui Constantin Ghirdă a narațiunii „Podul de peste Zepa”, de Ivo Andrić, un excepțional prozator iugoslav, laureat, la începutul anilor '60, al faimosului Premiu Nobel pentru Literatură.

De asemenea, redacția revistei „ACASĂ”, în semn de apreciere și deosebit respect pentru reperiile verosimile, sărbătorește cu generozitate de spațiu tipografic personalitățile emblematice ale culturii românești. În numărul 4, „Aniversările luminate” sunt cele ale lui Ioanichie Olteanu (85 de ani de la naștere), Ion Lănerănan (80), Ion Rahoveanu (80), Toma George Maiorescu (80), Miron Scorobete (75), Augustin Buzura (70) și Nicolae Dragoș (70). Omagierea acestor intelectuali de anvergură, din diferite generații, ne confirmă încă o dată principiile nobile care îi călăuzesc pe semnatarii în paginile distinsei revistei „ACASĂ”. Valorificarea patrimoniului cultural esențial constituie, într-adevăr, prioritatea acestei publicații de înaltă ținută.

„ACASĂ” este o publicație cu un conținut sublim și cu un ideal magnific, tot mai rar în aceste vremuri confuze: pledoaria culturală pentru întoarcerea la identitatea națională. Adică, ACASĂ. O cauză laudabilă, asumată cu fermitate de colegiul editorial.

Noua carte a lui Liiceanu

În sfârșit, l-am citit și eu pe Liiceanu! Mi-am dat seama că n-am pierdut mare lucru amânând atât întâlnirea cu acest domn. Volumul „Scrieri către fiul meu” (editura Humanitas, 2008) mi-a prilejuit o lectură așa și-așa. Dacă ar fi să caracterizez în câteva cuvinte edificatoare noua carte a lui Gabriel Liiceanu, atunci cred că acest reper este concludent și judicios: așa și-așa. Încă de la bun început, autorul probează că nu are vocație de prozator. Metafora e plecată în țările calde, iar destăinuirile n-au nici un pic de tensiune. Epistolele cuprind experiențe americanești, suedeze, nemțești, onirice, sentimental-erotice, olfactive, spitalicești, filozofice, familiale, școlărești, firește, nu puteau fi omise cele „comuniste”, categorisite drept un supliciu moral repulsiv, abominabil, introspecții superioare sau pur și simplu platitudini scrise degajat, cât mai colocvial și fără nici o reticență – confesiunile mergând până la dezvăluirea unor intimități funambulești –, sunt deficitare din punct de vedere literar și îl trădează pe eseistul tern, care încearcă să compenseze acest handicap printr-o franchețe antrenantă. Din cele șaisprezece scrieri care alcătuiesc această carte, grupate în două capitole, American Story și Cearta ta cu viața, excelează beletristic numai a șaptea, Biserica baptistă de pe strada 8, inclusă în prima parte. Gabriel Liiceanu reușește în această schiță un impecabil reportaj, dominat de o imagistică pregnantă. Talentul său descriptiv impresionează mai ales prin deconcertanta și sensibilă evocare a mamei. Recunosc că m-aș fi așteptat la o carte eclatantă de la început până la final. Dar și la o anumită pedanterie stilistică. Ultima învățătură a lui Gabriel Liiceanu către fiul său Ștefan se referă, gnostic, la interesul pe care îl urmărește orice individ făcând bine: „Ajută-mă, pentru că știu că la rândul nostru ne vom trezi în situația în care vom avea nevoie de același ajutor din partea altuia.” O concepție similară am întâlnit, apriori, și la Mircea Eliade.

Așadar, volumul „Scrieri către fiul meu” nu însumează cine știe ce literatură spectaculoasă. Dar merge. În nici un caz însă nu este o carte de așezat în prim-planul raftului bibliotecii, la vedere, ci undeva izolat, în rândul secund.

Alexandru DUMITRIU

(continuare din pag.1)

GENIALUL PUCĂ

Cam în acest perimetru, clasic încă, se desfășura repertoriul de specific pe care culegătorii folclorului nou nu-l includeau în contrafacerea asiduu publicate, cu toate că oricare dintre cele de mai sus respectau registrele și tonalitățile bogate ale muzicii tradiționale, nu aveau nici un accent de jazz ca să fie catlogate decadente, nu le trecea prin cap să se academizeze denumindu-se folk sau pop și nici stupida tânguială orientalizantă nu pătrunsese în tonuri și semitonuri. Iar prietenul nostru hirsut, îmbrăcat gros ca să poată preveni orice adormire alcoolică în vreun gang sau chiar la masa din grădina de vară, semănând leit cu personajul principal din grafica sa pe care o desena întotdeauna cu umor la persoana întâi, nici măcar nu folosea în paletă largă asemenea producții ale lăutarilor cărora nu le-ar fi trecut prin cap că s-ar putea numi cantautori; ci, de cele mai multe ori, se rezuma la romantismul siropos al primei opere citate aici: *În mână cu a sa chitară...* O singură melodie, și aceea cântată fals, dogit, găjâit, în total dispreț pentru acordul sunetelor, care primeau mai multă exprimare în priviri și-n gestică, decât în rugina de votcă a glasului. Dar cu o dăruire atât de măiestrit mimată, cu un sentimentalism retoric de o atât de mare vibrație încât, după ce repeta tâmpitul leitmotiv de vreo trei ori, tot mai dăruit și închinând setos în pauzele de dușcă, la finalul în care reușea să trăiască acuta, își dădea impresia că lua totul în serios, ca pe-o adevărată operă de artă.

Pentru că asta era geniul, asta era evidenta genialitate a lui Pucă: Cea de a practica o artă atât de rafinată încât depășea stupidul care făcea din ea antiartă și răzbea, răzbătea până dincolo, în zone celeste demne de muze. Trecea de banal și de tern cu o forță cum foarte rar au, cu adevărat, doar mesajele artistice ale celor mai talentați contestatari: Cei care știu să răstălmăcească actul artistic printr-o atât de măiastră îndemănare a inversării viziunilor, sau a impunerii lor din cele mai originale unghiuri de abordare, încât se joacă amuzați, ca niște prestidigitatori, cu valorile. Zăpăcindu-le complet ordinea preconcepută și așezându-le într-un mod care nici nu te miră, nici nu te uimește, ci te apropie de la început ca de un lucru pe care, cu toate că-l vizualizezi prima oară, nu te șochează deloc. Ba chiar te încântă calm, de parcă ai fi știut dintotdeauna că e posibil și așa.

Deoarece el, artistul, a știut în primul rând acest lucru; a simțit astfel și ți-a pus camaradereste-n față interpretarea lui, fără nici o sofisticare, fără a lăsa vreo impresie de elaborare. Făcându-ți doar complice cu ochiul, ție, prin convingerea că v-ai înțeles din prima clipă.

Ăsta e jocul de copii mari al celor hărăziți să trăiască modernitatea cu adevărat și nu s-o screamă prin sofisticări și artificii mai mult elaborate decât trăite! De asta, dintre toți modernistii care au deschis calea spre subiectivismul evazionist sau oniric, i-am iubit întotdeauna pe care care-și căutau exprimarea mărețelor lor naivități, dar am avut rezerve față de cei ce se considerau cubiști doar pentru că elaborau interpretări geometrice. Consider că partitura acestora are o cheie prea simplă, iar eu îi prefer pe cei care propun publicului mai multă originalitate. Ca și impresionistii, acești originali moderni, atât de buni stăpâni pe tehnică încât nu au nevoie de sofisticări, nu mai sunt avangardiști cu orice preț dorind, ca și-n politică, să-i nege sau să-i anihileze pe alții ci, personalist privind lucrurile, au acea putere a talentului de a-ți impune drept convenție de interpretare artistică a realității, propriul lor subiectivism. Ei sunt sinceri, fiindcă depășesc și academismul, dar depășesc și infatuarea antiacademică a gălăgioșilor care vor revoluții și anarhie. Ei vin cu o viziune constructivă și nu distructivă; ei lasă loc și pentru alții, păstrându-și pentru ei dreptul prin care se pot apleca asupra celor mai stupide sau nesemnificative aspecte descoperindu-le găurile de aur.

Și, lucru totdeauna deosebit: Pătrunzând dincolo de gaura neagră a stupidului; depășind, adică, toate grotescele banalități, perforându-le materia infectată cu prostie sau îngânfare conformistă și ieșind, ca un brilliant triumfător, în mediul luminos și curat al artei pure, curățată de orice manierism tocmai prin cinismul de-a o aborda inițial din unghiul celor mai stupide mutilări pe care le provoacă kitsch-ul celor ce învață dar n-au har, laolaltă cu incultura mahalagească a celebrităților din mediul vulgar.

În cazul lui Pucă, lucrurile stau ca-n butada aceea a înțelepciunii filosofice care spune că, atunci când ajunge la un paradox ce pare fără ieșire, a cărui absurditate ar putea să-l compromită, omul deștept,

cu minte scormonitoare, nu are altă cale decât să persevereze până iese pe partea cealaltă: Cu o linie extrem de elegantă, desenul lui pornea întotdeauna de la asemenea absurdități și, dacă nu direct cu mintea scormonitoare, oricum cu ochiul genial care trimitea la ea semnale, ajungea să le contorsioneze cât mai bizar, transmitându-le apoi la terminațiile cu care le exprima în desen. Terminațiile erau etichetele (ah, lăboarele lui înnegrite, ca de hornar!), degetele zdrelite ca la potcovari sau la chitariști și fleacul ținut în ele: un pix banal împrumutat, un ciot de creion sau de cărbune scos împreună cu scuturătura de tutun de prin buzunare, un chibrit sau un colț de batistă muiață-n tuș; și chiar propriile amprente digitale. Fiindcă el, Pucă, din orice și cu orice făcea minuni jucându-se; ca un demiurg cu bucurii de copil hazos căruia nu i-au crescut încă dinții, în schimb s-a născut cu barbă, asemeni unui amuzant cățel lătos dăruit străzii de o întreagă genealogie boemă.

Astfel, ochiul lui știa ca nimeni altul să preia din strămbătățile naturii tot ce devenea stupid și chiar tot ce friza nesimțirea. Știa să pună mâna pe roadele penibile ale prostiei omenesti (așa cum și-a și intitulat un întreg ciclu: *„Istoria ilustrată a prostiei omenesti”*), să violenteze aceste roade penibile aplicându-le corecția binemeritată și forțându-le atât de vehement să treacă prin filtrul său neiertător, încât ieșeau la lumină pe partea cealaltă, binecuvântate de frumusețea și eleganța traseului rafinat al mâinii sale. Al acelei mâini provenite dintr-un creier care făcea minuni de subtilitate artistică, la cea mai înaltă valoare și virtute!...

... „Florine, dacă ți-a dat Dumnezeu platină și diamant în degetele alea murdare, de ce nu stai la masa ta să desenezi?!... Dați-i, mă, cartoane și rotprinturi și markere și flow-mastere și tot ce a inventat grafica modernă, că face minuni!... De ce, Florine, în loc să-ți măzgălești minunile la masa ta, ca Lautrec, te plimbi pe la mese cântând dogit tâmpenia asta?... De ce-ți irosești timpul, mă, genialule și-ți place să illustrezi poeziile scrise pe servetele?!”...

Degeaba-i spuneam! El era conștient, prea conștient că mutra-i hirsută de cloșard trădat doar prin strălucirea prea inteligentă a ochilor, era dăruită de Dumnezeu tocmai pentru a afirma paradoxurile lui Murphy sau, mai sigur lucru: chiar să-l întruchipeze pe acest neidentificabil și nepipăibil Murphy care-ți lunecă printre degete ca un paradox. Sau, poate, Florin era însăși întruchiparea hirsută și inteligentă a paradoxurilor mari, covârșitoare, precum acela al incompetenței spre care tinde cu ferocitate orice om competent: Refuza să-și folosească timpul pentru desenele lui de ambrozii și nectar distilate rafinat ca un alcool pur, atunci când avea răbdare și desena cu adevărat. Refuza acest folos irosindu-și-l în două-trei linii (surprinzătoare și ele!) cu care completa șervețelul pe care unii dintre noi așterneau versuri. Și nici măcar oprindu-se din îngânarea acelor versuri stupide, produse la antipodul artei și inteligenței sale. Era conștient și răspundea fără echivoc: „Tu crezi că Lautrec, dacă n-ar fi fost paralizic, ar fi acceptat să stea la masă să deseneze, sau s-ar fi băgat pe sub fustele dansatoarelor?!”...

Așa se face că Florin Pucă a avut singura sa retrospectivă acasă la splendidul suflet de fată care l-a iubit, într-o curte de mahalala de pe lângă „Giurgiului”, după ce diabetul care-i retezase un picior i-a făcut cadou omagial o cârjă, ca un sceptru al celor din dinastia lui Lautrec.

Restul - în ciuda desenelor la versurile confrăților săi poeți moderni, a mai multor cărți ilustrate splendid pe care adevărații cunoscători, ca și publicul dotat cu intuiție, începuseră să le cumpere pentru paginile ilustrațiilor lui, mai mult decât pentru textul autorului - era aproape nesemnificativ ca ofertă pentru unul ca el: un album selectat de sufletistul Modest Moraru cât să nu-l oprească cenzura, participarea la niște expoziții de grafică unde suporta criticile esteticienilor marxști, o cameră la Mogoșoaia a cărei tencuială, dată jos de un idiot, avea valoarea greutateii ei în aur, fiindcă Pucă scrijelase direct în ea fără să aplice tehnici savante, almanahurile scriitoarești-gastronomice în care el, flămândul, ilustra cele mai copioase feluri de mâncare (din păcate pe spațiile mici, ale unor vignete) și mici colaborări la reviste, oferite de noi, prietenii care-i făceau loc printre oficialii realist-cuminti ai epocii idiotizante în care, chiar un expresiv Perahim venit aici cu armatele sovietice și devenit politruc în lumea picturii, găsea cu cale să-și ia tâlpășița spre țări mai calde.

Dar Pucă, unde să se ducă?! Ce pas ar fi putut să facă orfanul de București, fotografal de nunți în sate

și mahalale, retușorul de poze cu peisaje românești, dacă rădăcina lui era la crâșma de pe Calea Victoriei, în așa fel încât și dormea acolo, cu capul sprijinit pe lambriu, în pauza de curățenie de după prânz?!... De fapt, după cum vom vedea mai jos, asta îi era somnul în care, pesemne, avea vise ca și desenele lui. Sau vise din care își lua apoi desenele contorsionate și deformate ca și somnul pe care i-l deranjau cei care măturau sala dându-l și pe el mai la dreapta sau mai la stânga. Desene atât de impresionante prin precizia expresiilor confuze încât, spre final, când și-a făcut expoziția în căsuța aia de mahala, nu mai era nevoie pentru nimeni să se confirme genialitatea lui Pucă. Ea era și exista ca atare în conștiința tuturor celor care-l cunoșteam.

Exista, pesemne, chiar și-n scriptele oficialilor deoarece, până să fi ajuns la mucenița care l-a iubit și găzduit, când am făcut noi un scandal pentru că Florin nu avea nici casă, nici atelier, Uniunea Artiștilor plastici s-a sesizat și i-a închiriat o cameră la dărăpănatul hotel „Marna”, de pe „Griviței colț cu Matache”, plătindu-i amărâțul de confort la un preț mai mare decât considera el, boemul, că merită. Iar Florin, ce-a făcut? - S-a dus la țărani din piața Matache care ne aprovizionau cu zeama de varză pentru dres și le-a închiriat, contra votcă și moare, respectiva cameră argumentând: „Doar n-o să pierd fiecare noapte dormind! Două nopți pe săptămână, plus ce mai apuc pe la masă, e de ajuns!... În rest, de ce n-aș face eu ce nu face guvernul pentru țărani români?! Dorm cinci-șase zarzavagii în camera mea. Și, culmea: ăștia se duc la piață cu noaptea-n cap, înainte de-a ajunge eu să-mi fac dușul și să lucrez ceva. Nici nu știți ce bine lucrez când am în jur atmosfera de la Azilul ne noaptele!”...

După Mogoșoaia, luată și ea pentru Ceaușești pe lângă cele cincizeci de vile de vânătoare, „*perioada Marna*” a fost cea mai glorioasă din viața lui Pucă. Chiar cred că, ajungând la hotel spre dimineață, când erau dați afară din restaurant, văzându-i pe țărani săi care se-mbrăcau grăbind spre tarabe, prindea chef de lucru. Avea acum demnitatea omului cu adresă, deseori luând și pe alții să-i legene în cărpele lăsate calde de zarzavagii. Parcă-l văd cum îl culca duios pe Grigore Hagi, sau pe Velea, în vreme ce tușul, penița și trasorul de la desenul tehnic prin care se hrănise o vreme îl așteptau acolo, în „atelierul” lui. Se pricopsise și cu un palton gros, kaki, dintr-o manta ofiterească și, proaspăt, se prezenta la prânz în restaurant aducându-ne, generos, moarea luată tain de la clienții lui. Ilustrase superb cartea de bucate făcută de Pituț, Cărciog și Mircea Micu, aducea câte o hârtie jechoasă filigranată cu minunile lui, pentru care găsea imediat cumpărători chiar printre confrăți iar, după figurația în câteva filme, eu reusisem să-i fac o rubrică săptămânală la „Contemporanul”. Tocmai atunci, însă, geniul *a la Lautrec* s-a extins, din păcate, la piciorul care i-a fost amputat și ajungea la noi mai rar, spunându-ne amuzat că a venit să doarmă-n cârjă.

O fi desenat și cu cârja?

Era în stare!... Hârtia proastă suporta orice tentă, iar echilibrele pline de grație ale liniilor geniale cu care-și juca personajele creind umorul unui univers aparte, o înobilau categoric. Odată, l-am rugat să-mi facă și un desen mai mare, pe-o coală întreagă, cum le făcuse lui Băieșu și lui Fulga, sau la dimensiunile la care desenase pereții de la Mogoșoaia. Mi-a spus un secret: Se învățase să lucreze pe cartoane mici pe care îngheșuia puzderia lui de personaje mereu în altă ipostază, fiindcă lua bucățile care cădeau de la alții.

Care alții?!

Că, în fața amintirii lui atât de vehement impunătoare, parcă nici n-au existat alții în generația lui.

Sunt, însă, subiectiv în dragostea pentru el și n-am dreptate: Au existat destui!... Și au lăsat operă bună, pe suport de hârtie bună!...

Dar ce-a făcut Pucă pe resturile căzute de la ei, în orele alea când zarzavagii se duceau la piață și rămânea singur în camera sordidă de la Hotelul Marna rămas stingher și coșcovit pe o Cale a Griviței în furibundă demolare, ce a desenat el atunci te orbește; orbește totul în jur și, pentru o vreme, faci chiar greșea să nu mai vezi opera altora. Orbește, vă jur!...

De la Arghezi pe care, aproape din copilărie, l-am iubit umil, nu am mai avut o asemenea certitudine a genialității cuiva.

Și, absolut la fel; întrutocmai; din același aluat!... Adică tot „*din mucegaiuri, bube și noroi*”...

PATRIMONIUL CULTURAL PRIN FAPTA PERSONALĂ

DATE RECENTE PROVENITE DE LA COLABORATORII FLUXULUI NOSTRU DE STIRI CARE ALGĂTUIESC PRIN STRĂDANIA LOR HARTA CULTURALA A ROMÂNIEI CONTEMPORANE

Dacă la aceste informații, pe care le primim de la diverși colaboratori ai portalului nostru internet www.cartesiarte.ro - uneori chiar anonimi, dorind să evidențieze fapta și nu numele lor - adăugăm noutatea că, la Jimbolia, primarul localității a pus la dispoziția cunoscutului poet Petre Stoica o întreagă clădire, în care a fost amenajat MUZEUL PRESEI DIN ROMÂNIA purtând numele ziaristului local Sever Bocu, dar având în depozitele sale expozate de anvergură națională, ceea ce îl face să fie, dacă nu singura încercare muzeografică privind presa, oricum cea mai importantă și mai de consecvență în dezvoltare – și dacă subliniem faptul că asemenea inițiative se valorifică numai prin posibilitățile materiale ale promotorilor lor, putem fi fericiți.

Și, numai deocamdata punem starea aceasta în ghilimele. Pentru că, fie și în contextul indiferenței oficiale, fie și în cel al cheltuirii banilor publici în alte scopuri decât înalt mesaj cultural, a avea atâtea exemple de dăruire personală și ca timp și ca vocație și ca efort material din partea « particularilor » sau a « societății civile » sau a « forțelor locale », sau oricum altfel am vrea să numim această conștiință de sine în actul public al culturii, este un lucru încurajator care dă speranțe perpetuării griji și respectului pentru patrimoniul cultural național.

Într-o asemenea viziune, așteptăm în Fluxul nostru de știri culturale cât mai multe asemenea informații prin care, selectându-le, să oferim o imagine a efortului anonim care există și se manifestă, trebuind a fi și susținut cu îndrăzneală și dăruire prin niște politici culturale coerente, practicate generos la nivel guvernamental.

COLECȚIE VALOROASĂ ÎN MUNȚII BIHORULUI

Conform aprecierii Direcției de Cultură și Culte Bihor, Aurel Flutur din comuna bihoreană Chișcău deține una dintre cele mai mari și importante colecții etnografice private din țară. Muzeul de la Chișcău este în curs de acreditate, dar a intrat deja în circuitul cultural. Orice turist care dorește să viziteze muzeul o poate face gratuit. Pentru că nu-și permit să stea tot timpul de pază la obiecte, soții Flutur și-au instalat peste tot camere de luat vederi, ca ei să-și poată vedea de lucru atunci când au vizitatori. Turiștii pot găsi la muzeu de la cuptoare din lut pentru pâine, la război de țesut, atelier de rotar și de cizmar sau școala de altădată. Nu lipsesc obiectele de uz gospodăresc, moara pentru păsat sau rășnița pentru porumb. O raritate este colecția care a aparținut ultimului haiduc din Munții Bihorului, Oneața, care făcea schimb de mărfuri cu celebrul Lică Sămădăul, personajul lui Slavici din „Moara cu noroc”. Condamnat la închisoare, haiducul a început să lucreze diferite obiecte în lemn, pe care le trimitea acasă și la biserica din sat. Aproape toate aceste obiecte sunt expuse acum în muzeul din Chișcău. La muzeul din Chișcău se mai găsesc lănci de luptă și halebarde din timpul lui Horea și Avram Iancu sau o locomobilă care a apărut în filmul „Pădureanca”, pe care a cumpărat-o din satul Zimbru. Început cu obiectele din propria gospodărie, așa cum au fost ele lăsate de înaintași, muzeul lui Aurel și Lucreția Flutur, care se află la 20 de kilometri de localitatea Beiuș, are astăzi peste 2.500 de exponate.

RECUPERAREA UNOR PIESE DE AUR DE LA CĂPĂLNA

Un colier cu pandantive și o pereche de cercei, ce fac parte din patrimoniul cultural național al României, au fost recuperate din strainatate, după mai bine de șase ani. Cele două obiecte au fost recuperate de polițistii și procurorii romani de la un cetatean strain, ele fiind sustrate în perioada 2002-2003 din situl arheologic al cetății dacice de la Capalna. Afirmandu-se că înca din 2005 s-a știut ca exista un astfel de tezaur, care era oferit la vânzare pe piața neagră a antichitatilor la un pret de 35.000 de euro, cercetarile arata ca respectivul cetatean strain a cumparat piesele de la niste romani, indentificati ulterior ca facand parte dintr-o grupare de jefuitori de situri arheologice. Membrii gruparii sunt judecati in stare de libertate de instantele din judetul Hunedoara pentru fapte similare, comise in 2002 si 2003 in situl arheologic Sarmizegetusa Regia. Pe piața neagră circulau poze ale tezaurului, acestea fiind și primele piste de la care au pornit anchetatorii români

PROTEST PRIVIND PATRIMONIUL BUCUREȘTIULUI

Asociația ARTRAD, afiliată inițiativei civice a “Grupului București” (pentru apărarea patrimoniului urban al Capitalei), protestează energic și solicită măsuri urgente - conform atribuțiilor instituțiilor dvs - fata de noua intervenție depreciativă aflată în curs, asupra monumentului de importanță deosebită a Bucureștilor - CONACUL GOLESCU-GRANT. Este în curs o operație de “cosmetizare” prin vopsirea lui roz și acoperirea ornamentelor sculptate și traforate în piatră, cu huma albă! Prin cererile ARTRAD (catre DCCPCNB) din 5.10.2007 și 1.12.2007, conform Legii nr.422/2006 - Art.13.2.d și Art.21.1, imobilul trebuia să beneficieze după numai 3 zile de statut de protecție, delimitarea zonei și avizarea aparținătorilor. Obiectivul, din Sectorul 6, Str. Tibles nr.64 este în folosința Centrului de Plasament Copii Orhideea, fiind donatie de utilitate publică făcută de Familia Grant. Clădirea a fost construită în 1814 și renovată capital la cca 1870, este legată de evenimente istorice memorabile.

FESTIVALUL DATINILOR DE IARNĂ DE LA SIGHETUL MARMAȚIEI

Pentru aproape două săptămâni, „capitala” Maramuresului Istoric devine o scenă deschisă, pe care se perinda artiști, oameni de cultură, colindatori, „draci”, „brondosi”... Înca de la primele editii, festivalul a atins dimensiunea națională, fiind prezentate aici și obiceiuri din Moldova, Bucovina, Banat, Oltenia, Dobrogea. În ultimii ani, s-au regăsit printre participanți și persoane din țări ca Ucraina, Republica Moldova etc. Alaiurile de colindatori sau „mascari” din localitățile maramuresene se perinda, apoi, prin fața spectatorilor, „servindu-le” câte un colind, un joc sau un obicei specific zonei. La final, urmează un spectacol de gala, un foc de artificii și certitudinea că zestrea culturală și folclorică este dusa mai departe, așa cum se întâmplă de 40 de ani. De câteva decenii, festivalul are și o componentă științifică, sub forma unor sesiuni de referate și comunicări, care au loc în ultima zi a festivalului și la care au participat, de-a lungul timpului, nume sonore, ale caror lucrări au început să fie adunate, în 2002, în Acta Musei Maramoresiensis. Din 2003, festivalul a fost inclus în rândul Festivalurilor Internaționale, prin Organizația Internațională pentru Folclor, afiliată UNESCO. Și în acest an, „punctul central” al festivalului a fost programat pentru 27 decembrie, când, în centrul Sighetului, vor defila alaiurile de colindari. În aceeași zi, va avea loc un targ de artă populară, un spectacol folcloric de excepție și un concert al lui Stefan Hrusca.

DESCOPERIRI ISTORICE SI ARHEOLOGICE IN CARPATII RASARITENI

Profesorul Dumitru Ionita, istoric și arheolog din localitatea nemteană Farcasa, este cel care a descoperit, în zona sa de bastina de la poalele Ceahlăului, o serie de comori, printre care 120 de tablite inscriptionate cu însemne protoliterate, vechi de peste 5.000 de ani, care atestă faptul că pe plaiurile noastre a apărut prima formă de

scriere din lume, și nu la sumerieni, așa cum se știe oficial. În cursul unor cercetări efectuate nu departe de casa, la Brosteni, profesorul Ionita a dat peste un localnic, Ioan Cimpoiesu, care i-a povestit că tinutul ascunde comori din vremurile lui Cuza. Cercetarile istoricului Dumitru Ionita au fost pe deplin încununete de succes în momentul în care a descoperit o caseta metalică, ce conținea doi butoni din sidif și un sigiliu domnesc, din aur. Sigiliul, având greutatea de 60 de grame, se prezenta sub forma unui lantisor ornamentat cu motive florale sapate în aur și având încrustat la capăt un smarald, pe care era infatisat capul domnitorului Cuza purtând deasupra coroana domneasca. În partea de sus, smaraldul purta inscripția „Alecsandru Ioan I”, iar în cea de jos era inscripționat cu prenumele prescurtat al domnitorului, încadrat în anul confecționării sigiliului: „18-Al-62”. Butonii, descoperiți odată cu sigiliul, erau confecționați din sidif, aveau greutatea totală de 20 de grame și purtau monograma domnitorului Unirii, respectiv litera I, care se suprapunea stilistic peste litera A, formând un grup de litere unitar.

TRADIȚIA SCOLII DE PICTURA DIN BAIJA MARE

A existat cândva tradiția școlii de pictură din baia mare cu personalități distincte și un distinct aer comun. Muzeul județean de artă încearcă să o reconstituie, reluând tradiția ei alături de alte semnaturi. Astfel, aflăm că, de curând, lucrările a 28 de artiști români importanți, realizate în anii '60 - '80, au fost reunite în cea de-a opta expoziție organizată în acest an de Muzeul Județean de Artă „Centrul Artistic Baia Mare”. Despre autorii celor 28 de lucrări se poate spune că ei reprezintă un interval de timp vast, începând cu a doua parte a perioadei interbelice și terminând cu reprezentanții ai generațiilor '60 - '70, unii dintre ei având și conexiuni cu Baia Mare, deci cu ceea ce a fost cândva tradiția căutării unui numitor comun într-o diversitate de personalități care au marcat așa numita școală de pictură. Marea majoritate a picturilor recent expuse nu au mai putut fi admirate de publicul băimărean din anul 1971, atunci fiind prezentate publicului ultima oară.

ECOURILE TRADIȚIEI MARIII UNIRI

În Țara Almajului, în Banatul de munte există obiceiul de a se sărbători Marea Unire la data la care almăjenii i-au simțit efectul printr-o administrație efectiv românească, iar asta s-a petrecut în săptămânile de după actul de la Alba Iulia, când ecoul acestuia a cuprins întreaga țară și s-a perpetuat ca atare. A avut loc un simpozion cu titlul “Almăjul și Marea Unire”, unde au fost prezentate 15 comunicări de către educatoare, învățători și profesori. De la Mehadia au participat domnul Nicolae Danciu Petniceanu și dl. prof. dr. Iulian Lalescu. Din Almăj au fost prof. Iosif Băcilă și Ioana Nicolae (Lic. Bozovici), prof. Nicolae Andrei (Bănia), Gheorghe Rancu (Șopot), și Vlădia Mihai (Rudăria). Comunicarea lui Al. Nemoianu, fiu al Almajului și cărturar român din S.U.A.: “Un trup” s-a bucurat de aprecierea participanților. Pentru a-și aminti și a perpetua această aniversare, fiecare participant a primit o diplomă de merit

JUNII DIN MĂRGINIMEA SIBIULUI

Peste 300 de juni din cele 15 cete ale Mărginimii Sibiului au dansat și colindat la sărbătoarea Junilor, de la Săliște, o tradiție veche de peste 100 de ani. Mii de sibieni și turiști au înfruntat gerul să asiste la eveniment. 15 cete de juni și junițe, tineri îmbrăcați în portul popular al locurilor, au defilat, au cântat și au dansat în Piața Junilor capitala Mărginimii Sibiului. Cu straie, care mai de care mai de vază și cu dansuri ce au îndulcit atmosfera celor -10 grade de afară, junii din Săliște, Tilișca, Vale, Miercurea Sibiului, Gura Răului, Sibiel, Rășinari, Tâlmăcel, Orlat, Râul Sadului, Sadu, Cristian, Alămor, Rod și Vaideeni (județul Vâlcea) au jucat Căluțul, Româna, Balul Mărcinilor, Fecioreasca și Călușelul, spre satisfacția asistenței. Sărbătoarea Junilor a luat ființă în 1906 și de atunci în fiecare an, la poalele munților Cindrel, ciobanii și băcițele lor, împreună cu rudele și copiii se strâng ca să danseze și să colinde la Săliște.

VESTIGII MEGALITICE IN MUNTII CALIMANI

Gura Haitii este o localitate dorneană de la poalele muntelui Calimani unde, în curtea unui gospodar, se afla adăpostite trei bucăți de stâncă deasupra cărora sta scris „Muzeul Megalitilor”. Împreună cu fiul sau Claudiu, Vasile Pata, pe lângă stancile numite “Cei 12 Apostoli”, a descoperit o piatră pe care erau gravate însemne ciudate, printre care și simbolul soarelui. Apoi, s-au mai găsit prin împrejurimi încă trei pietre gravate. A anunțat, profesorul Traian Naum, specialist în muntii Calimani, împreună cu arheologul cu Marin Cărciumaru, au luat în serios descoperirea. Așa a ieșit la iveală originea stâncilor, care se pare că au fost inscriptionate pe la mijlocul mileniului IV. i.e.n. Semnele de pe ele sunt identice cu literele alfabetelor getilor. Însemne bizare, scrijelite în piatră, câteva simboluri solare, asemanătoare celor din vechile culturi antice, egiptene sau aztece. Un desen pare să simbolizeze Soarele și câteva planete. Altul pare un simbol precrestin. Un altul seamănă izbitor cu un OZN! În legătura cu primul megalit descoperit de familia Pata, autorii lucrării „Muntii Calimani”, Traian Naum și Emil Butnaru, fac următoarele observații: „Totalitatea gravurilor de pe latura principală a megalitului sunt subordonate, prin modul în care au fost efectuate, cultului soarelui, marele cerc cu raze «in turbina» reprezentând probabil discul solar întâlnit uneori în gravurile din Franta, Portugalia, Italia etc.”